

El repte dels **Objectius de Desenvolupament Sostenible** a Manresa

Document per al debat ciutadà

El repte dels Objectius de Desenvolupament Sostenible a Manresa

Document per al debat ciutadà

Equip redactor:

Déborah Puig-Pey Stiefel
Dounya Moussaoui Khribeche
Jullieth Suárez Guevara
Sònia Puyol González
Mon Culleré Córdoba

Equip de debat:

Arantxa Pons	Marta Serra
Begoña Cubo	Montse Gibert
Cristina Cano	Montse Morera
Elisenda Solsona	Pepi Ramírez
Enric Roca	Pol Huguet
Jordi Mora	Pol Valero
Justi Zapata	Rosa de Paz
Marta Romeo	Rosa M Garcia

Disseny gràfic:

Jana Fontdevila

Manresa, juny de 2019

I Introducció

I Introducció

Els líders mundials dels gairebé 200 Estats membres de les **Nacions Unides** van adoptar per unanimitat el 25 de setembre de 2015 l'**Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible**, que consisteix en un **pla d'acció** on s'estableixen les fites per aconseguir un desenvolupament durable, segur i sense deixar ningú enrere. En aquesta agenda s'estableixen **disset objectius de desenvolupament sostenible** amb la finalitat d'**eradicar la pobresa, protegir el planeta i assegurar la prosperitat per a tothom**. Aquests disset objectius són coneguts per l'acrònim ODS (Objectius de Desenvolupament Sostenible) o com a SDG (Sustainable Development Goals), en la versió anglesa.

El concepte de Desenvolupament Sostenible es comença a utilitzar a la **Declaració de Rio**, el **1992**, on s'adopta aquest principi i es defineix com un desenvolupament que satisfà les necessitats de les generacions presents sense comprometre les necessitats de les generacions futures. En aquells moments es dona un **enfocament bàsicament mediambiental del desenvolupament sostenible**, però no es tenen tant en compte els aspectes socials ni econòmics d'aquest desenvolupament.

Per pal·liar aquest dèficit, la **Declaració del Mil·lenni** de l'any **2000** estableix els **Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni**, amb el propòsit d'aconseguir suprimir problemàtiques de gran envergadura que atemptaven contra drets fonamentals. En total recollien un conjunt de vuit objectius amb la previsió de materialitzar-se en la data màxima del 2015 sota l'empara de 189 països de les Nacions Unides. Aquests objectius, tot i ser transversals i incloure un enfocament no només mediambiental sinó també social i econòmic, s'enfocaven més aviat a **resoldre problemàtiques comunes dels països en vies de desenvolupament, però no incidien tant en els problemes i reptes dels països més desenvolupats**. Una vegada conclòs el termini, es constata que s'han assolit notòries millores en l'erradicació de la fam, l'accés universal a l'escolarització i la reducció de la mortalitat infantil. Però fins i tot entre els països menys desenvolupats, es fa palès que les desigualtats socials s'han anat transformant i requereixen noves formes per fer-hi front.

Per tot això, l'**Assemblea General de les Nacions Unides** de **2015** defineix els **nous ODS** d'acord a una sèrie de **principis** que s'exposen a continuació:

Universals: Impliquen tots els països, independentment del seu nivell de desenvolupament econòmic.

Multidimensionals: Inclouen les tres dimensions del desenvolupament sostenible (econòmica, social i mediambiental).

Globals: Aborden els desafiaments locals, nacionals i transnacionals més urgents dels nostres temps.

Integrals: És una agenda interconnectada en totes les seves dimensions i a tots els nivells: entre reptes, països i diferents nivells de govern.

Mesurables: Es fa èmfasi en la necessitat de mesurar el seu assoliment mitjançant indicadors.

Ambiciosos: Vetllen per no deixar ningú enrere (leave no one behind).

Inclusius: Impliquen a tots els nivells de govern i a totes les parts interessades, inclosa la ciutadania, en un esforç col·lectiu per al desenvolupament sostenible.

Basats en l'experiència: L'adquirida a partir dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM).

De les 169 accions que inclou el document de l'ONU sobre els ODS, s'estima que **el 65% d'elles no es podrà dur a terme si no es disposa de la implicació dels governs locals i regionals**. Així doncs, les polítiques locals són determinants per a que els objectius de desenvolupament sostenible siguin un èxit. Per això, l'Agenda 2030 insta no només els estats, sinó també les regions i els governs locals, a alinear la seva actuació amb els ODS.

Al seu torn, les administracions públiques han d'involucrar-hi l'esfera privada i la ciutadania (partenariats público-privats i participació ciutadana) en la consecució dels ODS, si aquests es volen assolir de forma satisfactòria. A més, la localització dels ODS requereix també de la complicitat i el compromís actiu de tots els àmbits organitzatius i de tot el personal al servei de les administracions públiques.

Per tot això, a nivell local resulta crucial **incorporar els ODS a l'estratègia de la ciutat, alhora que s'estableixin mecanismes de transversalitat organitzativa municipal i de participació ciutadana, i també eines per mesurar el seu grau de compliment** en els documents estratègics de ciutat.

Conscient de la importància d'incorporar l'Agenda 2030 a nivell local, **l'Ajuntament de Manresa té la voluntat d'alinear els ODS amb l'estratègia de ciutat** i posar les eines i mecanismes adequats per a poder assolir les fites marcades.

D'entrada, **Manresa compta amb diversos plans estratègics i d'acció**, tant de govern i de ciutat com sectorials, la majoria d'ells elaborats **a partir de processos participatius**.

Moltes de les accions recollides en aquests plans ja es troben alineades de facto amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), però no s'ha fet el treball d'endregar les prioritats estratègiques i les seves accions en base als ODS de forma explícita i coherent. Per això, es va decidir elaborar un **document sobre el repte dels Objectius de Desenvolupament Sostenible a Manresa** que ha de servir, si més no, per a saber el grau de coherència que tenen les decisions locals entre elles, així com el seu nivell d'alineament amb les fites globals, alhora que **pot ser útil per plantejar noves maneres de funcionar a nivell intern i per involucrar els agents locals i la ciutadania en l'estratègia col·lectiva de la ciutat**. Perquè, efectivament, el procés per assolir el **document final** on es plantegi de manera definitiva l'estat de situació dels ODS i els reptes de futur per la ciutat **ha de ser transversal, interactiu i participatiu**.

Procés de redacció

Com s'ha dit, Manresa subscriu el repte dels objectius de desenvolupament sostenible determinats per les Nacions Unides i els adapta a l'àmbit municipal. Per aconseguir aquesta finalitat **s'ha traçat un procés ambiciós que neix a l'Ajuntament de Manresa** i que vol comptar amb la implicació i el treball transversal

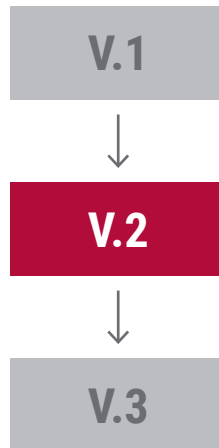
del personal municipal i amb la participació de la ciutadania.

Per això, **en una primera fase**, des del Servei de Suport a l'Alcaldia i Presidència de l'Ajuntament de Manresa, amb el suport del Servei de Promoció de Ciutat i la col·laboració de la Diputació de Barcelona, es va redactar una versió preliminar del document, a partir de la **recopilació i endreça dels diversos plans municipals**, amb la finalitat de poder disposar d'un punt de partida per encetar el debat intern. Aquest document es va anomenar *'El repte dels Objectius de Desenvolupament Sostenible a Manresa. Document per al debat'*. Aquesta primera versió del document va servir com una **eina adreçada al personal de l'Ajuntament de Manresa i als representants polítics per confrontar idees i generar propostes**, que han donat com resultat una segona versió del document, titulada **'El repte dels Objectius de Desenvolupament Sostenible a Manresa. Document per al debat ciutadà'**.

Aquesta segona versió del document recull els consensos i les modificacions proposats pels serveis tècnics de l'Ajuntament de Manresa i per les diverses regidories, i **serà la versió que es transmetrà i difondrà al conjunt de la ciutadania** per tal de dotar-los de recursos per al debat col·lectiu.

És pretén que en el procés de redacció del document definitiu *'El repte dels Objectius de Desenvolupament Sostenible a*

Manresa', la ciutadania, mitjançant la seva participació, tingui l'última paraula. A partir de la incorporació de les principals idees de la ciutadania, s'establirà el document definitiu que previsiblement serà aprovat pel Ple de l'Ajuntament de Manresa i haurà estat fruit de l'evolució de dues versions prèvies.

S'és conscient que **la primera versió del document mantindrà pocs punts en comú amb la versió que la ciutat acabi establint com a definitiva**. I de fet això és positiu, ja que com més diferències hi hagi entre la primera i l'última versió del document, més ric haurà estat el debat sobre els ODS a Manresa.

Parts del document

La segona versió del document consta igualment de tres blocs: introducció, descripció dels 17 ODS a Manresa i grau de localització d'ODS.

Introducció: En aquest bloc s'incideix en el concepte dels ODS, els seus orígens i la metodologia que Manresa seguirà per a obtenir un document consensuat a nivell de ciutat sobre el repte que suposen els ODS.

Els 17 ODS a Manresa: Es dedica un bloc a la situació actual de la ciutat en relació a cadascun dels 17 ODS definits per l'ONU, així com els reptes que implica cadascun d'aquests ODS a nivell manresà. Es manté exactament la mateixa estructura per a cadascun dels 17 ODS. Sempre a nivell de Manresa, en un primer apartat es parla del context de l'ODS. En un segon apartat, es mencionen les principals referències a estratègies municipals vigents sobre l'ODS en concret; aquestes referències apellen sovint a plans, a projectes, a ordenances o a lleis. En un tercer apartat, es mencionen els agents de Manresa més implicats en l'ODS en qüestió, a més a més de l'Ajuntament de Manresa, i en l'últim apartat es marquen una sèrie de reptes de futur que la ciutat té en relació amb l'ODS.

Grau de localització dels ODS a Manresa: En aquest apartat, aprofitant el potent disseny gràfic dels ODS, es proposa establir un diagrama de barres amb el grau de presència de cadascun dels disset ODS en alguns dels plans vigents a Manresa. L'objectiu d'aquest bloc és donar visualització a la transversalitat dels ODS. La senzillesa en la metodologia per a l'establiment del grau d'incursió dels ODS ha de servir d'estímul per a fer els ODS més visibles a Manresa.

II Els 17 ODS a Manresa

ODS

01

Fi de la pobresa

Erradicar la pobresa a tot el món i en totes les seves formes.

La sola definició de 'pobresa' ja té un cert grau de complexitat. En l'actualitat, es tendeix a fer la distinció entre pobresa absoluta i pobresa relativa. La pobresa absoluta es determina a partir d'una sola dimensió, com podria ser establir el llindar en aquells adults que consumeixen menys de 2.000 calories per dia o aquelles persones que ingressen menys d'un euro al dia. La pobresa relativa va més enllà i considera el concepte de la pobresa dins el seu context, comparant les persones amb les del seu entorn proper. D'aquesta manera la pobresa relativa s'estableix en funció de la situació de la població del territori. **La pobresa absoluta no configura una realitat estesa a Manresa** ja que gairebé tothom té accés a aigua potable, habitatge, salut i educació. Però la **pobresa relativa** és ben present a la ciutat, una part de la població requereix dels serveis i dels recursos proporcionats per entitats com ara Càritas, la Creu Roja o la Fundació del Convent de Santa Clara. Al mateix temps, l'Ajuntament de Manresa i altres institucions públiques atén un gran volum de persones per tal de pal·liar desigualtats que afecten en el desenvolupament fona-

mental. Per posar un exemple, des de l'Ajuntament de Manresa s'han atorgat en el darrer curs 2.580 ajuts per valor de 110.000€ en concepte de material escolar, i el Consell Comarcal del Bages ha donat 1.354 beques de menjador, complementades de que l'evidenciant l'existència d'un col·lectiu que té dificultats per accedir als serveis més bàsics.

Entre l'1 de gener de 2014 i el 30 de setembre de 2018, el nombre d'assalariats de Manresa ha passat de 18.645 a 25.999 i el nombre d'aturats ha passat de 6.973 a 4.860. Tot i que les dades són aparentment favorables, resulta convenient considerar un parell d'aspectes adversos del mercat laboral de la ciutat. El primer d'ells és que part important de l'ocupació queda coberta per treballadors en precari, amb sous reduïts, horaris extensos i una certa inestabilitat. Si es creua aquesta problemàtica amb la del difícil accés a l'habitatge assequible, resulta que hi ha un nombre significatiu de llars que destinen gran part del seu sou a l'habitatge, i algunes d'elles amb veritables dificultats per cobrir les despeses domèstiques bàsiques, que s'accentuen si es troben en situacions

socials de risc afegit, com ara les llars monoparentals. D'aquí que en els últims temps es parli també de **pobresa energètica**, alhora que han augmentat els desnonaments i l'endeutament excessiu de les famílies, amb el risc que comporta de pobresa futura. El segon aspecte advers a considerar és que si bé les dades del mercat de treball de Manresa són similars a les registrades a Catalunya, **l'atur estructural és una problemàtica més accentuada a la capital del Bages que no pas al Principat**. Mentre que el 28,8% de les persones en situació d'atur de Manresa fa més de dos anys que està desocupada, el valor d'aquesta magnitud a Catalunya és del 25,7%. **La pobresa copeja amb més força a les persones que ocupen una posició desfavorable en l'estructura social**. Resulta apropiat realitzar l'exercici de parlar la lupa en cadascun d'ells amb la finalitat de detectar on es concentra la pobresa. En el col·lectiu de la gent gran, per exemple, les dones mostren un risc molt més elevat de caure en la pobresa que no pas els homes. Establir una distribució de la població segons la nacionalitat, **el col·lectiu que registra una**

major concentració de pobresa és el dels immigrants. Les famílies monoparentals i la població jove també són més susceptibles de trobar-se en una situació de pobresa. De la distribució de la població segons l'estat físic, es desprèn que **les persones amb algun tipus de discapacitat concentren problemàtiques en la inserció laboral d'elevat calibre;** s'ha de tenir present que el 8,8% de la població de Manresa té el reconeixement legal de discapacitat. La Fundació AMPANS ajuda aquest col·lectiu en tots els àmbits, a més de tenir programes d'ajuda a joves en l'àmbit ocupacional a través del Centre Noves Oportunitats.

D'entre la població jove, el col·lectiu dels tutelats mereix men-

ció especial. Fins a cert punt, l'administració pren cura dels joves tutelats; la Fundació Mercè Fontanilles, per citar dos exemples, du a terme una valuosa tasca amb els joves del sistema urbà de Manresa. La vulnerabilitat del col·lectiu s'accentua de forma exagerada el dia que els joves fan divuit anys. Amb la majoria d'edat, deixen de ser joves tutelats i passen a ser joves extutelats. A partir d'aquest moment les adversitats a superar són màximes. **Els extutelats tenen grans dificultats en trobar una xarxa que els permeti accedir a serveis** que treballin activament en la seva emancipació. Alguns extutelats no troben altra alternativa que ocupar habitatges deficients, sovint de forma il·legal, amb manca de subministraments bàsics com

aigua i electricitat, en condicions d'amuntegament i immersos en una inseguretat constant. Per alguns d'ells, la delinqüència queda com l'única alternativa de subsistència.

Pel que fa la contribució de Manresa a eradicar la pobresa al món, des de la regidoria de Cooperació de l'Ajuntament de Manresa es contribueix, en clau internacional, a millorar la qualitat de vida de totes les persones, independentment del lloc d'origen, principalment a través de la convocatòria anual de subvencions de Cooperació que donen suport a entitats de la ciutat que presenten projectes per enfortir els drets humans, reduir les desigualtats i contribuir a la disminució de la pobresa a diferents països del sud.

Referències

El **Pla d'Acció per la inclusió Social 2018-2022** de l'Ajuntament de Manresa, a l'Eix 1: Econòmic, laboral i formatiu, estableix l'objectiu de promoure polítiques de millora dels recursos de la renda del conjunt de la ciutadania, que facilitin la cobertura de necessitats bàsiques, a través de la consolidació d'un mercat de treball inclusiu, sostenible i capaç de generar ocupació de qualitat, així com afavorir el desenvolupament formatiu per tal de facilitar la igualtat d'oportunitats i la millora del benestar de les persones.

El **Pla Local d'Habitatge de Manresa** esmenta, entre altres, la voluntat de prosseguir amb la mediació a través del Col·legi d'Advocats per evitar els desnonaments, per execucions hipotecàries o impagaments de lloguers, i els casos d'assetjament immobiliari.-

En l'apartat 1.1 d'acció social del **Pla de Govern de Manresa 2016-2019** s'especifica l'ampliació de la dotació pressupostària de beques de menjador, amb la finalitat d'arribar a cobrir el 100% de les beques de nens amb risc d'exclusió social.

Anualment, es publiquen les Bases de les subvencions de concurrència pública de Cooperació.

Agents

Ajuntament de Manresa: serveis socials, ensenyament, habitatge, salut, gent gran, joventut, igualtat de gènere i cooperació.

Consell Comarcal de Bages: És l'ens públic que gestiona les beques menjador de totes les escoles de la comarca.

Fundació del Convent de Santa Clara: És una organització sense ànim de lucre que treballa per fer front a la manca de recursos essencials en què es troben molts ciutadans. La Fundació agilitza oferir respostes integrals a curt i llarg termini a persones que han estat excloses del sistema i que no poden viure amb dignitat.

Càritas Manresa: És una entitat d'acció social de l'Església catòlica que té per missió acompanyar en el procés de desenvolupament integral les persones que es troben en situació d'exclusió social.

Creu Roja: És una xarxa humanitària que ajuda a paliar situacions d'exclusió social que es donen al territori. Creu Roja ha creat el programa de resposta immediata a emergències socials a fi de donar resposta ràpida i efectiva a situacions d'urgència social que es puguin presentar, així com la realització de campanyes de recollida de material social i la seva distribució posterior.

Consell Municipal de Solidaritat: És un òrgan de participació ciutadana que té per objectiu construir un model de ciutat basat en la justícia social i en la justícia global.

Consell Municipal de Serveis Socials: és un òrgan de participació en la gestió municipal, amb la finalitat d'impulsar les inquietuds ciutadanes per tal d'incidir en la coordinació, planificació i millora de la innovació i la prestació de serveis socials.

Plataforma d'Afectades per la Hipoteca i el Capitalisme del Bages: És un moviment social de denúncia i de lluita per aconseguir que es respecti el dret fonamental de permetre que tothom pugui disposar d'un habitatge digne.

Fundació AMPANS: és una entitat de la comarca que treballa per promoure l'educació, la qualitat de vida i la plena inclusió de les persones amb discapacitat intel·lectual, malaltia mental o en situació de vulnerabilitat. Acompanyen i donen suport a les persones en serveis d'escola, formació, treball, atenció diürna, ocupació terapèutica, acolliment residencial, lleure, esport i tutela, fomentant l'autonomia i la igualtat d'oportunitats.

Reptes de futur

Garantir que a Manresa no hi hagi cap persona que no pugui disposar d'un sostre digne i d'un subministrament de serveis bàsics eficaç.

Fomentar accions per lluitar contra la pobresa energètica.

Incentivar a les empreses a contractar persones en situació de vulnerabilitat social i/o exclusió social.

Augmentar la cobertura de necessitats bàsiques de la ciutadania (alimentació, roba, suport a l'escolarització, etc.)

Garantir la inclusió social dels col·lectius més vulnerables: persones grans i joves, dones, persones immigrades, famílies monoparentals, persones amb problemes de salut mental i persones amb algun tipus de discapacitat.

Augmentar progressivament els recursos que es destinen als projectes de cooperació internacional per eradicar la pobresa al món.

ODS

02

Fam zero

Aconseguir la seguretat alimentària, millorar la nutrició i promoure l'agricultura sostenible.

A Manresa **imperava la seguretat alimentària**, en el sentit que la gran majoria de la població té les seves necessitats alimentàries cobertes i, per contra, com passa a les societats més 'avançades', la ciutat pateix un altre tipus de fenomen ben diferent: el del malbaratament alimentari, amb les conseqüències que això té per al planeta. Tanmateix, és cert que determinats col·lectius puntuals tenen dificultats per a cobrir les seves necessitats energètiques bàsiques. És per aquest motiu que a Manresa hi ha una xarxa d'entitats que porten a terme una important tasca, proporcionant recursos materials i humans. Amb coordinació i cooperació, sumen esforços. Entre aquests s'inclouen els Serveis Socials de l'Ajuntament de Manresa i fundacions de la comarca. L'empobriment de la població ha estat una realitat durant i després de la crisi d'aquests últims anys.

Càritas Manresa i la Fundació del Convent de Santa Clara són dues entitats que ofereixen serveis a les persones més necessitades. Els serveis de Càritas van **dirigits a gent**

sense recursos oferint acollida, formació i reinserció. Càritas assisteix també a persones que no tenen permís de residència, permís de treball ni cap prestació social. La **Plataforma dels Aliments** és un dels projectes que fa realitat la Fundació del Convent de Santa Clara. També cal esmentar els **horts de la Casa Flors Sirera**, equipament municipal, així com els **horts de la Fundació del Convent de Santa Clara**, ambdós posats a disposició de la ciutadania més vulnerable per empoderar-los des del punt de vista de la sobirania alimentària.

Però el concepte de seguretat alimentària als països més desenvolupats es refereix principalment a la **garantia d'innocuitat dels aliments** i també al compliment de les condicions relacionades amb la percepció, la confiança, els interessos i les expectatives de la ciutadania. **Garantir la higiene i seguretat dels aliments és bàsic per poder preservar la salut de les persones que els consumeixen.** Les precaucions han d'estar presents al llarg de tot el procés, des que s'obtenen

o es produeixen els aliments fins que els mengem.

Concretament, la Llei 18/2009, de 22 d'octubre, de salut pública estableix els serveis mínims dels ens locals en matèria de salut pública, entre els que hi figura la competència en *'la gestió del risc per a la salut derivat dels productes alimentaris en les activitats de comerç minorista, del servei i la venda directa d'aliments preparats per als consumidors, com a activitat principal o complementària d'un establiment, amb repartiment a domicili o sense, de la producció d'àmbit local i del transport urbà. Se n'exclou l'activitat de subministrament d'aliments preparats per a col·lectivitats'*. En definitiva, **la política en seguretat alimentària a Manresa ha de consistir a protegir la salut i els interessos dels consumidors, a procurar que la ciutadania estigui sensibilitzada i ben informada**, i a possibilitar que tingui plena confiança en la seguretat dels aliments que consumeix.

Per això, l'any 2013 l'Ajuntament va aprovar un pla d'inspeccions basat en la valoració del risc ali-

mentari que des de llavors s'està desenvolupant amb l'objectiu d'assegurar que els establiments alimentaris disposin d'unes condicions higièniques i sanitàries correctes i que els aliments arribin al consumidor final amb plenes garanties.

Per altra banda, en termes generals, tal com succeeix a nivell català, no tota la població manresana disposa d'una **cultura de bons hàbits alimentaris**, que serveixi de base per a l'adopció

de pràctiques alimentàries saludables que millorin la nutrició de les persones. És per aquest motiu que resulta difícil aconseguir que la ciutadania en el seu conjunt gaudeixi d'una dieta saludable i nutritiva, amb l'agreujant que existeix una relació directa entre el nivell de renda de les persones i els seus hàbits alimentaris saludables, en què caldria incidir per evitar aquestes desigualtats socioeconòmiques.

Per tal de promoure una ali-

mentació nutritiva i saludable, alhora que es protegeix el medi ambient, a Manresa es porten a terme accions de promoció de l'agricultura sostenible i de proximitat, tot i que aquestes no afecten la seguretat alimentària de la població manresana en sentit estricte, que ja està coberta, al contrari del que succeeix en altres països. Les **accions de promoció d'agricultura sostenible queden recollides en l'ODS número 12**, sobre consum i producció sostenibles.

Referències

El primer apartat del **Pla de Govern de Manresa 2016 – 2019** (1.1 Acció social) contempla ampliar la dotació pressupostària de beques de menjador, amb la finalitat d'arribar a cobrir el 100% de les beques de nens amb risc d'exclusió social.

Amb l'acció 2.1.5 del **Pla de Projecte Exterior de Manresa 2015 – 2022**, *promoció internacional de la marca Manresa com a referent de la cuina lliure d'al·lèrgens i intoleràncies*, es pretén posicionar Manresa i el Bages com un lloc de referència internacional en l'àmbit de la cuina lliure d'al·lèrgens i intoleràncies alimentàries.

En l'apartat de diagnòstic del **Pla de Salut de Manresa 2018 – 2022**, es menciona que una fortalesa de la ciutat és la seva seguretat alimentària. No obstant això, l'acció 12 del pla proposa formar la comunitat educativa sobre hàbits saludables d'alimentació.

Agents

Ajuntament de Manresa: serveis socials, salut, medi ambient i entorn natural.

Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT): ens pública català que vetlla per la millora de la salut individual i col·lectiva amb polítiques de promoció per a la salut i prevenció de la malaltia, de protecció i vigilància de la salut, de seguretat alimentària i de salut laboral. Per prestar aquests serveis, l'ASPCAT es coordina amb les institucions i organitzacions arreu de Catalunya.

Consell Comarcal de Bages: És l'ens públic que gestiona les beques menjador de totes les escoles de la comarca.

Banc dels Aliments: Fundació benèfica privada, independent i sense ànim de lucre, que lluita contra la fam, la desnutrició i la pobresa. El banc d'aliments és una eina que permet cobrir les necessitats més bàsiques, facilita la tasca de rehabilitació i evita una davallada més profunda de les persones.

Fundació del Convent de Santa Clara: És una fundació privada sense ànim de lucre, formada per un equip de voluntaris (empresaris, jubilats, treballadors i estudiants) que treballen diàriament per millorar la situació dels més desfavorits. És un dels ens impulsors del programa Invulnerables.

Càritas Manresa: És una entitat d'acció social de l'Església catòlica que ofereix ajudes, tan econòmiques com en espècies, destinades a cobrir necessitats bàsiques de les persones que atenen.

Creu Roja: És una xarxa humanitària que juntament amb l'Aliança Humanitària, apleguen el màxim de suports i recursos per a finançar els projectes d'alimentació infantil i garantir-ne una alimentació saludable variada i equilibrada.

Centres de primària i secundària de la ciutat: entre altres, promouen l'educació alimentària entre l'alumnat.

Centres d'Atenció Primària de la ciutat: poden jugar un paper important en la promoció l'educació alimentària entre els seus pacients, i especialment durant la infància, a través del personal mèdic de capçalera i de pediatria.

Reptes de futur

Fomentar la creació d'un menjador social a Manresa.

Articular les iniciatives de la ciutadania organitzada i institucions en relació a la recollida i la donació d'aliments a persones que no disposen dels recursos necessaris per cobrir aquesta necessitat bàsica.

Posar fi a totes les formes de malnutrició i abordar les necessitats de nutrició, especialment dels adolescents, dones embarassades i lactants, així com de les persones grans.

Assegurar que els establiments alimentaris disposin d'unes condicions higièniques i sanitàries correctes i que els aliments arribin al consumidor final amb plenes garanties.

Difondre el conceptes bàsics de la cultura alimentària i promoure estils de vida saludables, especialment en els col·lectius amb rendes més baixes.

Ampliar el consum de productes de temporada, locals i ecològics, en els menjadors col·lectius (escoles, residències, hospitals, etc.)

Aplicar mesures per reduir el malbaratament alimentari a Manresa, tant a nivell domèstic com d'establiments comercials i de la indústria alimentària, així com en menjadors col·lectius.

ODS

03

Salut i benestar

Garantir una vida sana i promoure el benestar per a tothom a totes les edats.

En el món actual, la salut ha anat prenent un sentit cada cop més ampli que el concepte tradicional d'absència de malaltia, per incloure també l'assoliment d'una **qualitat de vida i un benestar** tant a nivell individual i familiar com de comunitat. Així, la salut de la població de Manresa es veu compromesa no només per factors sanitaris sinó també pels estils de vida i pels aspectes nutricionals, psico-socials, econòmics, culturals i ambientals, entre altres.

Partint de l'aspecte més bàsic de la salut, el sanitari, a Manresa es disposa d'una xarxa d'atenció sanitària de qualitat, amb un sistema hospitalari que dona servei més enllà de la ciutat, a nivell supracomarcals, amb diversos centres d'atenció primària i especialitzada, que es complementen amb un **sistema sanitari català de primer nivell**. Així doncs, la salut materno-infantil està garantida a Manresa, igual que l'assistència a gent gran i a la resta de franges d'edat. Un servei sanitari que es percep aliè al sistema sanitari públic és el servei d'odontologia, tot i que

la sanitat pública cobreix alguns serveis bàsics, sobretot en l'edat infantil.

En relació al benestar social de la població de Manresa, cal fer èmfasi en **garantir un cert nivell de benestar als col·lectius de població més fràgils com ara el de la població gran**. Pel que fa aquest col·lectiu, l'estructura demogràfica de Manresa es caracteritza per registrar una presència considerable de població en edat avançada, superior a la de Catalunya; el 20,0% de la població de Manresa té més de 65 anys, un percentatge de 1,3 punts percentuals superior al registrat a Catalunya, i el 3,8% té més de 85 anys, un percentatge de 0,7 punts percentuals superior al registrat a Catalunya. Dedicar recursos a atendre el col·lectiu de la gent gran per promoure un envelliment actiu i de qualitat és una responsabilitat generacional que una societat moderna no pot defugir. A Manresa, s'ofereixen diversos serveis adreçats a gent gran, com ara assistència personalitzada, formació, activitats esportives i activitats lúdiques adaptades.

Pel que fa la gent jove, el pes de la població adolescent a Manresa és similar al que es registra a Catalunya. Mentre que el 6,8% de la població de Catalunya té entre 12 i 18 anys, el pes d'aquest col·lectiu a Manresa és del 6,7%. Un aspecte social clau dins l'objectiu de garantir el benestar del col·lectiu jove, és oferir una educació sexual saludable i de qualitat, enfocada a reduir les desigualtats de gènere, prevenir malalties de transmissió sexual i **evitar els embarassos no planificats i minimitzar els casos de maternitat d'adolescents**. El 6,1% dels casos de maternitat de Manresa dels últims cinc anys han estat mares menors d'edat; a Catalunya, el 4,8%. La millor fórmula per evitar embarassos no planificats és una bona educació sexual, una qüestió que s'aborda a les aules de secundària de Manresa però que caldria reforçar.

Un altre aspecte que **millora la salut de les persones és la reducció de riscos associats a les addiccions**. Aquestes no saben d'edats i, a partir de l'adolescència, es poden trobar presents en qualsevol col·lectiu. Existeixen diversos tipus d'addiccions, però

les que estan més presents a la ciutat són les addicions a l'alcohol, al tabac, a les substàncies estupefaents i a les pantalles. A Manresa es disposa de professionals de salut formats per prevenir mals hàbits de consum relacionats amb l'alcohol, les substàncies estupefaents o el tabac. Per altra banda, la Unitat de Joc Patològic i Altres Addiccions no Tòxiques i Centre de Salut Mental Infantil de la Fundació Althaia treballa per la prevenció i tractament de les addiccions als ordinadors, televisió, mòbil i videojocs. Així mateix, l'Ajuntament disposa d'un servei d'assessorament de drogues i bon ús de les TICs.

Una fórmula vàlida per a millorar la salut és la **pràctica d'activitat física**. Manresa té una certa tradició esportiva, tant a nivell professional com amateur, per la qual cosa la ciutat disposa d'una oferta rica i variada per la pràctica d'esport. Es tracta d'una oferta oberta a múltiples modalitats i apta per a totes les edats. Tanmateix, cal recordar si bé existeix oferta per la pràctica de l'esport adaptada a la major part dels pressupostos, molts infants no poden accedir a activitats extraescolars per la manca de recursos econòmics de la família.

A la ciutat també es duen a terme campanyes i activitats que fomenten l'esport i pretenen fer-lo més accessible a tothom, com Casals d'Estiu Esportius per nens i joves, i activitats esportives puntuals com curses i caminades. Per últim, també existeix una extensa xarxa de vies i itineraris per caminar, cór-

rer i anar en bicicleta tant dins la trama urbana com al voltant de la ciutat, a **l'Anella Verda de Manresa**, i també es fan accions puntuals per fomentar els desplaçaments en bicicleta i a peu, com el Projecte de Camins Escolars i les diverses pedalades populars i familiars promogudes tant per ens públics com privats.

En climes com el de Manresa, en que cada cop són més freqüents les onades de calor intensa a l'estiu, les àrees naturals posades a l'abast de la ciutadania també fan una altra funció cabdal per la salut de la població, ja que proporcionen **zones verdes i fresques** per suportar millor les altes temperatures. A Manresa, l'Anella verda i especialment la llera del riu Cardener, compleixen aquesta funció.

La salut i benestar de la població també estan molt relacionades amb la **qualitat ambiental urbana**, no només pel que fa l'existència de zones verdes a la ciutat sinó també pel que fa l'aigua i l'atmosfera. La **qualitat de l'aigua** és una prioritat de l'empresa pública Aigües de Manresa, que desenvolupa també programes d'educació ambiental per fer-ne un ús responsable i eficient del recurs. La **qualitat de l'aire** depèn molt directament de les emissions produïdes per l'activitat industrial i per la circulació de vehicles de motor a la ciutat.

En aquest sentit, la **mobilitat** dins la ciutat també juga un paper fonamental en el benestar de la ciutadania. Manresa compta amb una xarxa de transport públic competent

amb freqüència horària i cobertura territorial però només hi ha 13 km de carrils bici, clarament insuficients atenent la superfície urbana del municipi, més tenint en compte que la major part no discorren pel centre urbà i no hi ha una bona connectivitat entre ells. D'altra banda, gent caminant, en bici, en motocicleta, en automòbil o en transport públic que es mouen per Manresa, provoca conflictes que alguns cops es tradueixen en accidents de trànsit. Els accidents de trànsit són un mal endèmic de les ciutats, i treballar per millorar les infraestructures de mobilitat urbana i aconseguir la convivència entre els diversos mitjans de transport dins el municipi ha de servir per **erradicar l'accidentalitat** a la ciutat. A Manresa, s'han implantat mesures de pacificació del trànsit, s'imparteixen cursos de seguretat vial a les escoles i instituts i es duen a terme campanyes de sensibilització ciutadana i controls policials per evitar les principals causes dels accidents de trànsit com poden ser l'ús del vehicle privat per desplaçaments que es poden fer en transport públic o bé a peu, velocitat excessiva, distraccions de conductors i de vianants, o la conducció sota els efectes de l'alcohol i les drogues.

Pel que fa la **protecció de la salut mental de la població**, a Manresa es va crear, recentment, la Taula de Salut Mental formada per institucions i entitats de la ciutat com un espai de reflexió, intercanvi de recursos i treball col·laboratiu per promoció l'atenció integral de la salut mental a la ciutat. Els principis

d'aquesta Taula són els de consens, horitzontalitat i autonomia.

Per últim, cal tenir en compte les relacions socials i el gaudi de **la cultura i l'art com a factors també importants en el manteniment i millora de la salut de les persones**, factors que no només incideixen directament en aspectes psicològics i psicosocials de les persones sinó també indirectament en la prevenció de dolències físiques i psicossomàtiques de la població. En aquest sentit, Manresa compta amb una relativament intensa vida associativa i cultural, comparada amb altres ciutats catalanes de mida similar. De fet, la taxa d'associacionisme

a la ciutat és de 28,0 entitats de voluntariat per cada 100.000 habitants, 3,9 entitats més que al global de Catalunya.

La ciutat també compta amb **equipaments que ofereixen una variada i rica oferta cultural**, alguns adreçats a col·lectius concrets (com ara casals de gent gran i equipaments per joves: Casal de Joves La Kampana i Espai de Joves Joan Amades) i a tota la població, com el teatre Kursaal, el teatre Conservatori i el teatre dels Carlins, el Centre Cultural del Casino, les biblioteques del Casino, l'Ateneu i el Campus Universitari i la xarxa de biblioteques veïnals, els multicinemes i l'auditori de la Plana

de l'Om, que acull projeccions regulars del Cine Club Manresa i diverses conferències i xerrades.

Altres **actes culturals i artístics** programats per ens públics i privats al llarg de tot l'any tenen lloc en multitud d'espais de la ciutat, i no cal oblidar les festes i fires anuals (especialment la Festa Major, la Festa de la Llum, la Fira Mediterrània i la Fira de l'Aixada).

Tot plegat conforma un ric panorama cultural i artístic, en diverses franges horàries i en bona part gratuïts, fet que facilita l'accés a aquesta oferta per part de la població i contribueix a millorar la salut dels manresans.

Referències

L'actuació 4.2.2 del **Pacte de ciutat per a la promoció econòmica i cohesió social 2015 – 2019** aposta per promoure i realitzar actuacions per fomentar un envelliment actiu i millorar de qualitat de vida de la gent gran.

El **Pla de Seguretat de Manresa 2014 – 2017** consta de set objectius genèrics; el tercer dels quals gira entorn la seguretat viària i està orientat en reduir l'accidentalitat a la ciutat.

L'objectiu 2.5 del **Pla de Salut 2011 – 2015** de l'Ajuntament de Manresa és disminuir el consum de tabac i alcohol.

L'objectiu de l'Eix 2: Sociosanitari, del **Pla d'Acció per la inclusió Social 2018-2022** de l'Ajuntament de Manresa defineix fomentar la salut física, mental, social i reproductiva de les persones des d'un enfocament transversal, integral, positiu i de promoció de l'autonomia.

El **Pla Local de Joventut de Manresa 2018-2021**, en l'eix 1 d'Acompanyament, fa referència a l'àmbit 3 de Salut, on es parla d'accions destinades a promoure una vida saludable entre les persones joves.

Pla de Mobilitat de Manresa, fa referència als camins escolars i a la xarxa de carrils bici de la ciutat.

Agents

Ajuntament de Manresa: serveis socials, salut, gent gran, joventut, ensenyament, esports, cultura, medi ambient, mobilitat i entorn natural.

Aigües de Manresa SA: És una empresa municipal que neix l'any 1982 i té per objecte la gestió del subministrament i abastament de l'aigua potable i l'evacuació, sanejament i depuració de les aigües residuals a Manresa i altres termes municipals de l'entorn.

Fundació Althaia: És la xarxa assistencial de referència del Bages, del Solsonès, del Moianès, de la Cerdanya i del Berguedà.

Junta Local de Seguretat: És l'òrgan superior en matèria de seguretat pública a Manresa. La Junta Local de Seguretat, presidida per l'Alcalde, és un òrgan col·legiat de coordinació general dels cossos de policia, dels serveis de seguretat que operen al territori i de la participació ciutadana en el sistema de seguretat.

Associació Manresana Alcohòlics Rehabilitats (AMAR): És una associació sense ànim de lucre formada per persones alcohòliques rehabilitades dedicades a treballar per ajudar l'alcohòlic a deixar l'addicció i a reintegrar-se a la societat. L'associació du a terme activitats d'autoajuda al malalt alcohòlic i té la seva seu a l'edifici del Centre de Salut Mental d'Althaia.

Xarxa de Prevenció i Control de Tabaquisme de la Catalunya Central: És una xarxa formada per un grup de persones de diversos àmbits interessats en la prevenció i el control del tabaquisme a la Catalunya Central.

Consell Municipal de la Gent Gran: Aquest Consell el formen diverses entitats que treballen en favor del col·lectiu de gent gran, i constitueix un espai d'informació, consulta, debat i seguiment de l'acció de govern, alhora que fomenta la col·laboració i la solidaritat entre les diferents entitats membres, i facilita i promou accions conjuntes entre entitats i ajuntament en aquest àmbit.

Entitats juvenils de Manresa.

Associacions i entitats populars de la ciutat.

Equipaments culturals i artístics de la ciutat.

Reptes de futur

Garantir el benestar dels manresans de més edat, mitjançant la divulgació d'accions formatives que puguin ser d'interès per a la gent gran, així com l'augment de l'oferta d'activitats dirigides específicament a aquest col·lectiu.

Vetllar per garantir l'aplicació de facto de la Llei de dependència.

Promoure el benestar i la vida saludable entre les persones joves.

Apostar per una educació sexual sense tabús.

Integrar els serveis d'odontologia dins el sistema sanitari públic català.

Millorar la qualitat atmosfèrica i de l'aigua i ampliar les zones verdes de la ciutat.

Promoure l'ús del transport públic i els desplaçaments en bicicleta i a peu.

Augmentar els quilòmetres de carrils bici i els aparcaments de bicicletes a la ciutat .

Fomentar l'ús de vehicles elèctrics.

Facilitar que hi hagi una convivència plàcida entre els diversos mitjans de transport de Manresa.

Impulsar hàbits saludables i la prevenció de riscos en el consum de tabac, alcohol i substàncies estupefaents.

Vetllar pel bon ús de les noves tecnologies entre la població.

Vetllar per una adequada i àmplia oferta associativa, cultural i artística a la ciutat, tant adreçada a collectius concrets com a la població en general, i promoure l'accés a aquesta oferta per part de la ciutadania.

ODS

04

Educació de qualitat

Garantir una educació inclusiva per a tots i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom.

La consigna principal de l'Informe de seguiment de l'educació global de l'UNESCO és que mai **no es pot oblidar que l'educació no és un privilegi**. És un dret humà. Aquesta premissa ha de ser interpretada en la seva màxima amplitud en els països desenvolupats i és per això que, en el cas de Manresa, els reptes que facin referència a l'educació han de ser tractats de la forma més ambiciosa possible.

L'educació infantil, que és l'etapa educativa dels zero als sis anys, no és obligatòria a Catalunya. L'educació infantil s'organitza en dos cicles: el primer cicle és l'etapa de zero a tres anys i el segon cicle és l'etapa de tres a sis anys.

Actualment, degut en part a la davallada de la natalitat, **l'oferta pública de primer cicle s'adequa gairebé a la demanda** (per al 2018, hi ha 280 places municipals i 349 de la Generalitat), de manera que, en els últims anys, les llistes d'espera de les llars d'infants municipals són cada cop més reduïdes. Aquest servei, però, no és gratuït. Segons les darreres dades dels cercles de comparació intermunicipal

d'escoles bressol relatives a l'any 2017, el preu a la ciutat de Manresa es troba a la mitjana respecte el global de municipis de la província de Barcelona. Tanmateix, per tal de garantir l'accés a infants d'entorns més desfavorits, en les **llars d'infants municipals existeix un sistema de bonificacions i beques** que facilita l'accés a aquesta etapa d'escolarització a famílies amb menys recursos, de manera que els adults que els tenen a càrrec, sovint la mare, no es vegin obligats a deixar de treballar per atendre l'infant, o puguin dedicar-se a la recerca de feina si és el cas.

L'oferta d'ensenyament pel segon cicle, tot i que tampoc és obligatòria, sí que és universal i gratuïta.

L'educació primària (dels sis als dotze anys) i l'educació secundària (dotze a setze anys) sí que és obligatòria, i també gratuïta, a Catalunya. És per aquest motiu, que l'escolarització de les persones entre sis i dotze anys és universal a Manresa. La principal problemàtica per aquesta franja d'edat no és la

seva escolarització sinó la manca de motivació per estudiar que es detecta en alguns alumnes. **El fet que la matrícula a escoles i instituts públics de Manresa sigui gratuïta, no implica que l'educació primària i secundària no comporti despeses pels tutors dels alumnes.** Les despeses en menjador, llibres, activitats i sortides que han de sufragar els tutors dels alumnes no són menors i accentuen les discriminacions dins les aules. Nens d'escoles públiques de Manresa d'entorns desfavorables tenen dificultats per assistir a les sortides que comporten una despesa. Escoles públiques de Manresa amb una elevada presència de nens de col·lectius amb pocs recursos es veuen sovint obligades a dur a terme el mínim d'activitats que comportin un cost econòmic. Tanmateix, tant des dels serveis socials com des d'ensenyament a nivell municipal, **s'ofereixen ajuts per garantir l'accés universal i efectiu a l'educació de qualitat**, tant resolent mancances de material escolar com facilitant la realització d'aquelles activitats educatives que suposin un cost econòmic afegit per les famílies

amb menys recursos. Les AMPA també duen a terme activitats per intentar reduir el cost d'aquestes extraescolars.

D'altra banda, a Manresa, com a altres municipis de l'entorn, existeix un problema de segregació escolar per raons socioeconòmiques i d'origen, que comporta desigualtats educatives i d'oportunitats entre els alumnes i dificulta així l'assoliment d'un ensenyament de qualitat per part de tota la població infantil i juvenil. Per tal de donar resposta a aquesta realitat, el 2018 es va crear una **Comissió d'estudi de la situació de la segregació escolar a Manresa**, i tant la comunitat educativa de Manresa com el propi Ajuntament han signat un Pacte contra la segregació escolar a la ciutat, en el qual es recullen diverses accions a impulsar per reduir aquest fenomen, algunes de les quals ja s'han posat en marxa.

El batxillerat forma part de l'educació secundària post-obligatòria i es distribueix en dos cursos acadèmics, preparant l'alumnat per a estudis posteriors. Els cicles formatius estan orientats a l'assoliment d'una correcta utilització dels instruments i les tècniques d'una professió determinada. El batxillerat i els cicles formatius són clau en els joves ja que la tria que ells puguin fer dins les opcions que se'ls hi ofereix **marcarà el futur professional en la seva edat adulta**.

Cursar **estudis universitaris comporta un elevat cost pels manresans**. L'oferta universitària

de Manresa és variada (infermeria, fisioteràpia, gestió d'empreses, enginyeria d'automoció, enginyeria química...) però la matrícula anual a les facultats de la FUB o de la UPC Manresa gira entorn 5.000 euros i 1.700€ l'any, respectivament. Si l'alternativa és estudiar fora de Manresa, a Barcelona per exemple, l'estalvi del diferencial de la matrícula queda superat per les despeses de transport o per les despeses de residència fora de Manresa. Els estudis universitaris per aquells que no estan becats no són assolibles per tots els manresans i aquest fet va en contra de promoure oportunitats d'aprenentatge per a tothom.

La **formació de la població en general acostuma a estar enfocada a les necessitats del mercat de treball, i més quan parlem de població entre 25 i 64 anys**. Les persones en situació d'atur estructural requereixen actualitzar les seves habilitats per incorporar-se en el mercat laboral. Per aquest col·lectiu, el Centre d'Iniciatives per a l'Ocupació, que ofereix formació laboral dels 18 als 64 anys, i l'Escola d'Adults, que ofereix ensenyament reglat, són una eficaç alternativa. Pel que fa referència a les persones ocupades, les entitats que ocupen personal vetllen per a que els seus treballadors mantinguin uns coneixements d'acord amb les seves necessitats. És per això que, en línies generals, bona part de la població ocupada acostuma a seguir uns plans de formació. Tanmateix, **assumir com a normal el vincle tan estret que existeix entre forma-**

ció i necessitats del mercat de treball frena la realització de moltes persones. La formació en aspectes en què les persones mostren certa afinitat, com música, llengües o literatura per citar tres exemples, es menysté i es posterga a la jubilació.

En aquest sentit, la comunitat educativa de Manresa fomenta accions d'orientació acadèmica especialment adreçades als alumnes de secundària, que intenten trencar aquest vincle tant fort entre formació i mercat laboral, per tal que cadascú triï els estudis futurs en funció dels seus gustos i habilitats personals i no tant en funció de les sortides professionals i les expectatives econòmiques.

En una societat cada cop més complexa i sofisticada, **el col·lectiu de la població de més de 65 anys requereix, ara més que mai, de formació**. La cultura digital és un bon exemple, però evidentment no pas l'únic. La gent gran té temps per formar-se en aspectes pels quals mostren una certa inquietud però que durant la vida laboral no van poder desenvolupar. Resulta oportú apuntar que es tracta d'un col·lectiu amb una notòria presència a Manresa: mentre que la població de més de 65 anys representa el 18,3% de la població de Catalunya, aquest col·lectiu representa el 19,9% de la població de Manresa.

D'altra banda, amb l'objectiu de comptar amb una ciutat 'educadora' i que promogui una ciutadania activa i reflexiva, amb pensament crític, i comprome-

sa amb l'educació en el lleure i l'educació en valors, es porten a terme **programes de sensibilització** basats en potenciar el lleure i promoure l'educació per al desenvolupament i la cultura de la Pau, adreçades a tots els grups d'edat i col·lectius de la ciutat, però especialment als

infants i joves de la ciutat.

A diferència de l'àmbit laboral, on es detecta una gran desigualtat a nivell salarial entre homes i dones, no es detecta en línies generals una desigualtat a nivell de sexe en el món acadèmic. Les desigualtats que es detecten en

el món acadèmic són més aviat unes **desigualtats d'oportunitats per classes socials** que no pas unes desigualtats per sexe. Els col·lectius més desfavorits a nivell econòmic tenen més dificultats per a desenvolupar un projecte educacional complet d'acord amb les seves aptituds.

Referències

Un eix bàsic del **Pla local d'infància i adolescència 2014 – 2017** de Manresa és la formació.

La Unió Europea va establir a la **conferència de Lisboa de l'any 2000** un model educatiu basat en el coneixement i la competitivitat, però, alhora, orientat cap a un creixement sostenible i cap a la consecució d'una major cohesió social. És a dir, un model que aposta per trobar el punt d'equilibri entre la competència i l'esforç individual i la lluita contra les desigualtats i els drets humans.

El segon dels cinc àmbits del **Pacte de ciutat 2015 – 2019** gira entorn la formació i la qualificació professional i dins aquest àmbit, es fa especial referència a l'escolarització, la formació professional i la formació universitària.

La tercera acció del projecte **Manresa, una ciutat amiga de la gent gran** especifica que cal divulgar l'ús de les noves tecnologies mitjançant un programa formatiu específic adreçat a la gent gran.

El **Pla Local de Joventut de Manresa 2018-2021**, en l'eix 2 de Participació, fa referència a l'àmbit 6 d'Oci i Cultura, on es parla d'accions destinades al foment d'activitats de lleure i oci entre la població juvenil.

El Catàleg de recursos d'Educació en valors de la **Casa per la Solidaritat i la Pau, Flors Sirera**, recull les activitats de formació vigents a Manresa en valors de pau i solidaritat.

Agents

Ajuntament de Manresa: ensenyament, serveis socials, promoció econòmica, gent gran, joventut, cooperació i cultura.

Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya: És l'organisme de Catalunya encarregat de la política educativa en l'àmbit de l'ensenyament no universitari. A més, gestiona l'Escola d'Adults, ubicada al mateix edifici que el CIO.

Centres de primària i secundària de la ciutat: Són les institucions en les quals s'imparteix docència dels sis cursos de primària i dels quatre cursos d'ESO.

Centres de formació privats: Són institucions privades que ofereixen un conjunt d'ensenyaments.

FUB: És una institució privada amb vocació de servei públic, l'objectiu principal de la qual és garantir una oferta d'estudis universitaris a les comarques centrals de Catalunya d'acord amb criteris de qualitat, adequació a les necessitats del mercat de treball i equilibri territorial del sistema universitari català.

UPC Manresa: És una universitat especialitzada en enginyeries, que dona servei al teixit empresarial i industrial de Manresa, del Bages i de la Catalunya Central.

UOC Manresa: És la delegació, a Manresa, de la universitat catalana a distància.

Centre d'Iniciatives per a l'Ocupació (CIO): És un centre del servei d'ocupació de l'Ajuntament de Manresa, que atén persones que es troben en situació d'atur o que volen progressar en el seu lloc de treball i millorar la seva situació laboral. El CIO, a més, ofereix suport al teixit productiu local a l'hora de cobrir vacants laborals i formalitzar plans de formació.

Reptes de futur

Continuar garantint places d'escoles bressol a preus assequibles per tothom, reforçant el sistema de beques i ajuts, i valorant la viabilitat d'aplicar un sistema de tarificació social segons el nivell de renda.

Reforçar la detecció de dificultats prematures en l'aprenentatge i aplicar mecanismes de reforç.

Eliminar les disparitats genèriques en l'educació reglada, ja siguin desigualtats per raó de renda, origen, discapacitat, entorn sociocultural, nivell educatiu dels progenitors, o discriminacions de qualsevol altra índole.

Continuar amb les accions de treball iniciades per la Comissió d'estudi de la situació de la segregació escolar a Manresa, creada el 2018.

Assegurar que els col·lectius més fràgils disposin de plenes oportunitats per cursar els estudis d'acord a les seves aptituds.

Ampliar les accions d'orientació acadèmica que trenquen amb la creença social que ha d'existir indefectiblement un estret vincle entre formació i mercat de treball.

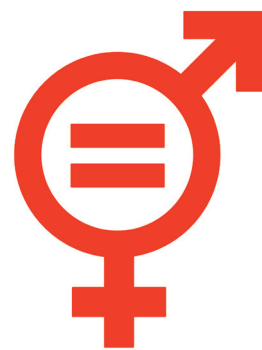
Impulsar l'accés universal a una educació permanent, tant formal com informal, i adreçada a tots els grups d'edat.

Fomentar la formació en el col·lectiu de la gent gran.

Promoure l'accés a les activitats d'educació en el lleure, especialment per part d'infants i joves.

Reforçar estratègies per a una educació transformadora i preventiva quant a prejudicis i estereotips, que fomenti la pau, la solidaritat, l'esperit crític i la participació activa de la ciutadania.

ODS 05

Igualtat de gènere

Aconseguir la igualtat de gènere i apoderar totes les dones i nenes.

A Manresa hi ha més dones que homes: dels 76.347 habitants de la ciutat, 37.379 són homes i 38.968 són dones. La major presència de dones en l'estructura demogràfica del municipi es concentra en les franges de major edat. El 58,7% de les 15.278 persones de Manresa que tenen 65 o més anys són dones. El principal ingrés econòmic de la majoria de la població de més de 65 anys procedeix de les pensions de jubilació. Segons dades de la Diputació de Barcelona, les dones a Manresa cobren de mitjana una pensió de jubilació de 728 euros enfront de la mitjana de 1.378 euros que perceben els homes. Aquest indicador s'alça com una expressió ben perceptible de la desigualtat de gènere; però, de fet, el risc de pobresa planeja amb major intensitat en el col·lectiu de dones en totes les edats.

El fet que les dones es trobin en una situació desavantatjosa dins de l'estructura social queda palès en totes les manifestacions de la vida quotidiana. Des de les més incipients fins a les més notòries. Les seves trajectòries laborals en configuren un clar exemple. Les ocupacions

temporals i a temps parcial són prominentment femenines, majoritàriament pel que fa feines d'atenció a la llar i cures. Tot i aquesta certesa, Manresa presenta una dada esperançadora en la contractació laboral; **les dones manresanes signen més contractes indefinits que no pas els homes.** Durant el 2017 les dones han signat el 52,4% dels 3.187 contractes indefinits registrats a Manresa; en el conjunt de Catalunya, les dones han signat el 46,3% dels 411.539 contractes indefinits registrats al Principat. Les posicions que ocupen en el mercat laboral, però, poques vegades són de prestigi i lideratge. En aquesta línia, ni l'Estat espanyol no ha tingut mai una Presidenta del Govern, ni Catalunya no ha tingut mai una presidenta de la Generalitat, ni Manresa no ha tingut mai tampoc cap alcaldessa. De fet, resulta relativament inèdit trobar alcaldesses en ciutats mitjanes.

Al conglomerat descrit en les línies precedents, cal afegir la invisibilitat que han sofert les dones històricament. El reconeixement és fonamentalment masculí i es pot percebre de forma senzilla fent un passeig

per Manresa observant els noms que reben carrers i places. **El nomenclàtor dels carrers de la ciutat és eminentment masculí;** mentre que a Manresa hi ha més de 150 carrers amb noms d'homes, el nombre de carrers amb noms de dones amb prou feines arriba a 25; més de la meitat dels quals correspon a verges i a santes. Els darrers anys s'ha fet un esforç per revertir aquesta tendència.

A nivell de planificació urbanística, s'ha d'evitar l'existència de racons mal il·luminats, punts sense visió o carrerons apartats que generen indefensió. El disseny urbanístic de la plaça Simeó Selga i Ubach, on hi ha un talús que genera un punt sense visió, per exemple, ha generat un debat, a la ciutat, sobre seguretat, que incideix en la igualtat de gèneres.

Un problema a erradicar, a Manresa com a la resta del món, és la violència de gènere exercida principalment contra les dones. A la nostra ciutat, existeix el **Servei d'informació i atenció a les dones** Montserrat Roig que, entre altres coses, assessora i acompanya les dones en risc de patir, o que han patit, aquest

tipus de violència. Aquest servei municipal també impulsa i organitza tallers de gènere, així com altres activitats per promoure la igualtat de gènere en totes els esferes, públiques i privades, de la societat.

Cal posar especial atenció a les discriminacions per gènere i per condició sexual que tenen lloc en espais d'oci i que afecten en major mesura els infants i joves. D'aquí que a l'ajuntament s'hagi desenvolupat un protocol d'agressions sexuals en espais d'oci, i s'hagi creat la figura dels

àngels de nit que, entre altres coses, vetllen per evitar aquestes agressions.

Altres aspectes a tenir en compte a l'hora de combatre la desigualtat de gèneres són les desigualtats socioeconòmiques i educatives i la multiculturalitat present a la ciutat. Dels 76.347 habitants empadronats a Manresa l'u de gener de 2018, 63.848 tenen nacionalitat espanyola i 12.499 tenen una altra nacionalitat. **Els processos que es dirigeixen cap a l'objectiu d'aconseguir la igualtat de gènere**

han de ser inclusius, entenent que es donen en un context heterogeni en què es troben persones de classes, ètnies, identitats i religions diferents.

Per últim, cal fer esment del col·lectiu LGTBI i de les desigualtats generades per la diversitat afectiva, sexual i de gènere a Manresa. En aquest sentit, per bé que s'ha aconseguit el reconeixement polític i legal d'aquest col·lectiu, cal **continuar treballant per aconseguir la seva plena normalització a la nostra ciutat** i a la nostra societat.

Referències

L'objectiu de la Llei Orgànica 17/2015, del 21 de juliol, **d'igualtat efectiva de dones i homes** és establir i regular els mecanismes i els recursos per a fer efectiu el dret a la igualtat i a la no-discriminació per raó de sexe en tots els àmbits, etapes i circumstàncies de la vida.

En l'objectiu específic de l'apartat 1.2 del **Pla d'Igualtat de Gènere de 2017-2020** s'especifica l'acció d'identificar les desigualtats de gènere encara existents i actuar sobre els factors que les provoquen.

En l'apartat 2.2.4 del **Pla de Seguretat de Manresa 2014-2017** s'estableix la participació en accions de comunicació sobre violència masclista, drets de la persona i serveis d'atenció a les víctimes.

El **Protocol d'Actuació contra la Violència Masclista de 2011** és el instrument pels diferents agents implicats en la intervenció amb la finalitat d'ordenar, acordar i fer efectives les diferents intervencions, rendibilitzar els recursos de l'àmbit d'actuació i promoure un model d'intervenció especialitzar en la problemàtica de la violència domèstica i les necessitats detectades.

El **Pla Local de Joventut de Manresa 2018-2021**, en l'eix 1 d'Acompanyament, fa referència a l'àmbit 4 de Cohesió social, on es parla d'accions destinades a prevenir i eradicar les violències que afecten a les persones joves.

L'**Informe Social 2018 de l'Ajuntament de Manresa** fa referència al pla local de LGTBI que s'impulsa des de l'Ajuntament de Manresa i el Consell Comarcal del Bages, on s'estableix una diagnosi per recollir la situació del col·lectiu LGTBI amb la finalitat de generar accions i polítiques que promoguin la llibertat afectiva i sexual d'aquest col·lectiu.

Agents

Ajuntament de Manresa: igualtat de gènere, ensenyament, serveis socials, promoció econòmica, gent gran, joventut, cultura, urbanisme i seguretat ciutadana.

SAI (Servei d'Atenció Integral): és un servei municipal d'atenció, assessorament, acompanyament i informació destinat a tota la població en general però en especial a aquelles persones LGTBI (lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals) que hagin patit, pateixin o estiguin en risc de patir alguna situació de discriminació per raó d'orientació sexual, identitat o expressió de gènere.

Consell Comarcal del Bages: És l'ens que gestiona el Servei d'Atenció Integral LGTBI del Bages.

Servei d'informació i atenció a les dones (Montserrat Roig) de

Manresa: És un servei municipal gratuït que ofereix informació, atenció i assessorament en tots aquells temes d'interès per a les dones de Manresa.

Associació Filigrana: És una entitat que treballa sobre diversitat afectiva, sexual i de gènere a la Catalunya Central. És un punt d'informació, atenció i sensibilització en temes relacionats amb la diversitat de gènere i sexo-afectiva.

Dones Emprendedores Innovadores de Manresa: És una associació sense ànim de lucre, que neix per l'empenta d'un grup de dones que han creat un punt de trobada on la dona pugui trobar recolzament a l'emprenedoria femenina.

Reptes de futur

Fomentar la corresponsabilitat entre homes i dones en totes les activitats relacionades amb les tasques domèstiques i de cura.

Dissenyar polítiques públiques d'ocupació tenint en compte la igualtat de gènere.

Flexibilitzar els horaris del mercat laboral amb l'objectiu de fer-los compatibles amb els horaris escolars.

Igualar els permisos de paternitat als de maternitat, i incentivar el seu ús.

Combatre el sostre de vidre i promoure la igualtat d'oportunitats i el lideratge femení a la vida econòmica, política i pública.

Aportar solució a les deficiències urbanístiques de la ciutat que generen sensació d'inseguretat, i fer la ciutat més amable per a tots els gèneres.

Vetllar per un model educatiu que reconegui explícitament la igualtat de gènere i treballi en la sensibilització de la violència masclista.

Millorar els serveis d'assistència i protecció a dones maltractades i treballar per l'eradicació de la violència de gènere a la ciutat.

Dedicar més carrers i places a dones.

Fer esforços a favor de la igualtat de gèneres en tots els col·lectius de la ciutat.

Oferir un bon servei d'atenció i assistència al col·lectiu LGBTI.

ODS 06

Aigua neta i sanejament

Garantir la disponibilitat i una gestió sostenible de l'aigua i el sanejament per a totes les persones.

L'aigua és un dels grans emblemes de Manresa. La ciutat es troba a la vora del riu Cardener, que té un cabal de mitjana d'entorn sis metres cúbics per segon, però beu del riu Llobregat a partir d'un canal, la Sèquia, que opera des del 1383 i pren l'aigua a la resclosa dels manresans ubicada a Balsareny. La Sèquia arriba fins al Parc de l'Agulla de Manresa, que és el punt a partir del qual es distribueix l'aigua que necessita la ciutat, ja sigui per consum domèstic (51,3% dels consum total d'aigua del municipi), consum industrial (11,0%) o bé per regadiu (37,7%). Manresa gaudeix d'una **xarxa de distribució d'aigua potable efectiva** la qual abasteix d'aigua a tota la ciutat. Pel que fa la distribució d'aigua pel regadiu, el sistema és per inundació, que comporta un malbaratament de l'aigua no potable. La xarxa de sanejament, si bé és efectiva, genera contaminació odorífera de forma gairebé constant en algun punt del municipi, com ara la zona dels Comtals o la

cruïlla de la Via Sant Ignasi amb el Passeig del Riu. D'altra banda, en dies de tempesta en què puntualment s'acumula massa aigua residual a la depuradora, la planta no la pot assumir tota i s'acaba abocant directament al riu, amb els residus que porta, especialment tovallolletes.

Alguns dels edificis del Centre Històric de Manresa mantenen una forma de distribució de l'aigua a partir de ploma. L'empresa municipal Aigües de Manresa **aposta per anar canviant el tipus de subministrament d'aforament a comptador**, la qual cosa comporta un increment de la racionalització de l'aigua i una disminució del seu consum. S'espera que en pocs anys, a Manresa no hi hagi edificis que proveïxin aigua als habitatges a partir de ploma. Tanmateix, a algunes d'aquestes llars, quan es canvia la ploma pel comptador, l'aigua arriba amb una pressió insuficient, fet que obliga a haver de disposar de bombes accessorïes en edificis particulars.

A Catalunya cada cop s'aprecia més el valor de l'aigua de pluja, però l'aprofitament d'aquest tipus d'aigua mitjançant cisternes a Manresa és l'excepció. El Parc de l'Agulla compta amb un enorme dipòsit d'aigua provinent del canal de la Sèquia i de la pluja, de 200.000 m³. Una part de l'aigua que hi arriba pel canal medieval de la Sèquia es deixa sense potabilitzar, es desvia pels ramals de la Sèquia i serveix per regar horts i terres de conreu. Però la **ciutat no compta amb grans dipòsits annexos a equipaments municipals per aprofitar l'aigua de pluja** per a regar parcs i jardins urbans.

La societat municipal Aigües de Manresa és sòcia de Netwerc H2O, que és una **xarxa europea que promou una millora de la sostenibilitat en l'ús de l'aigua** a nivell local i regional a través de la difusió i l'intercanvi de tecnologies intel·ligents. La xarxa aposta per assegurar la sostenibilitat mediambiental futura, preservant els recursos bàsics (aigua, conreus, biodiversitat...)

i minimitzant els impactes en forma de residus i contaminació sobre el medi ambient.

L'empresa municipal Aigües de Manresa compta amb **tres equipaments relacionats amb l'aigua**, a través dels quals es posa en valor aquest recurs bàsic per a la vida i es promou el seu ús eficient entre la ciutadania. El primer d'ells és el **Centre de Visitants del Parc de la Sèquia**, situat al Parc de l'Agulla de Manresa, que consisteix en un espai d'interpretació

que ajuda al visitant a entendre què és el canal de la Sèquia i el convida a descobrir el Parc de la Sèquia. La seva funció és comunicar tant els valors històrics i patrimonials de la Sèquia, com els valors mediambientals que presenta al llarg del seu recorregut. El segon equipament és el **Centre de l'Aigua de Can Font**: inaugurat el 2006 i ubicat a la masia rehabilitada de Can Font de la Serra; es tracta d'un centre dedicat a la formació i divulgació del cicle integral de l'aigua que acull dues exposi-

cions permanents obertes al públic, un espai educatiu adreçat a la formació principalment de centres docents i un centre de documentació sobre l'aigua. El tercer equipament és el **Museu de la Tècnica de Manresa**, on s'ubicaven els Dipòsits Vells d'aigua construïts entre els anys 1861 i 1865 amb l'objectiu de dotar Manresa d'una reserva d'aigua corrent. Actualment, el museu acull dues exposicions permanents, una d'elles sobre la Sèquia de Manresa i la seva importància per a la ciutat.

Referències

La **Directiva Marc de l'Aigua** és un marc legal que neix amb el clar objectiu de protegir totes les aigües, constituïdes per les aigües superficials continentals, de transició i marines, i les aigües subterrànies.

El punt 3.1.3 del **Pla de Projectió Exterior de Manresa 2015-2022** aposta per la recuperació d'espais entorn al riu i la implementació d'instruments per millorar la sostenibilitat del cicle urbà de l'aigua.

Agents

Ajuntament de Manresa: medi ambient, habitatge i ensenyament.

Aigües de Manresa SA: És una empresa municipal que neix l'any 1982 i té per objecte la gestió del subministrament i abastament de l'aigua potable i l'evacuació, sanejament i depuració de les aigües residuals a Manresa i altres termes municipals de l'entorn.

Junta de la Sèquia: és una entitat de dret públic en la que participa l'Ajuntament de Manresa i tots els propietaris de terres situades al seu terme. És l'entitat administradora de la sèquia.

Agència Catalana de l'Aigua: És l'entitat responsable en matèria d'aigües en l'àmbit de les competències que corresponen a la Generalitat de Catalunya.

Mancomunitat de Municipis del Bages per al Sanejament: És un ens administratiu de caràcter local que té per objecte gestionar els sistemes d'evacuació i tractament d'aigües residuals dins del seu àmbit territorial definit pel conjunt de municipis que integren la mancomunitat.

Reptes de futur

Garantir l'accés universal i equitatiu a l'aigua potable a un preu assequible pel conjunt de la societat, establint la gratuïtat de l'accés a l'aigua potable per aquells col·lectius vulnerables.

Garantir un ús sostenible del canal de la Sèquia i promoure accions que millorin l'eficiència del regadiu a Manresa.

Eliminar els dipòsits d'aigua de les llars com a mecanisme de distribució, alhora que garantir l'accés a l'aigua amb pressió suficient.

Construir dipòsits en els principals equipaments de la ciutat per poder recollir l'aigua de pluja amb la finalitat de ser reutilitzada per regar parcs i jardins.

Eliminar la contaminació odorífera derivada de la gestió del sanejament de l'aigua del municipi.

Aplicar mesures per evitar l'abocament d'aigües residuals directament al riu en moments puntuals.

Continuar amb la tasca de sensibilització ciutadana i d'educació ambiental sobre l'ús racional de l'aigua

Aplicar mesures de transparència amb la publicació periòdica (diària o setmanal) de dades i analítiques de la qualitat de l'aigua que se subministra a Manresa.

ODS 07

Energia neta i assequible

Garantir l'accés a una energia assequible, segura, sostenible i moderna per a tothom.

El 27,3% de l'energia que es produeix a Catalunya es destina a la indústria; el 15,1%, a ús domèstic; el 3,1%, al sector primari; el 12,2%, al sector serveis, i el 42,3%, al transport. La producció d'energia es concentra en grans productors i la producció d'energia per l'autoconsum ha estat subjecte fins fa ben poc a unes condicions d'establiment excessivament dures. El Reial Decret Llei 15/2018 de cinc d'octubre de mesures urgents per a la transició energètica i la protecció de les persones consumidores estableix un marc jurídic que promou l'autoconsum i vetlla per l'accés a l'energia per part dels col·lectius socials que es troben en una situació desfavorable. **L'aprovació de la llei suposa un canvi d'escenari** que previsiblement afavorirà la proliferació de noves alternatives i oportunitats per a la generació d'energia.

A nivell de consum domèstic d'energia, cal tenir ben present que Manresa presenta un clima mediterrani continental on l'os-

cil·lació tèrmica i les temperatures són més accentuades que les que registra el clima mediterrani típic. Els estius són calorosos i els hiverns freds i humits. La mitjana de la temperatura mínima anual registrada a Manresa durant els últims trenta anys és de -6,2º; la mitjana de la temperatura màxima anual ha estat de 37,4º. Aquesta elevada oscil·lació tèrmica causa un consum energètic prominent en les llars. Tanmateix, l'envellit parc d'habitatge de determinades zones, com per exemple el Centre Històric, fa que aquests habitatges no disposin de bons aïllaments tèrmics i, en aquests casos, **les inclemències del clima tan sols es poden atenuar mitjançant un ús intens d'energia**.

Pel que fa l'ús domèstic d'energies renovables a Manresa, com a la resta de l'Estat, aquest té escassa incidència, tot i que **es disposa de moltes més hores de llum que a altres països** que fan un ús més intensiu de l'energia solar.

A nivell de transport, el Pla de Mobilitat Urbana destaca que en un dia feiner **els desplaçaments en vehicle privat tenen un gran impacte, generant el 72% del total del trànsit**. Els viatges que es realitzen a peu suposen el 23%, un percentatge reduït tenint en compte la superfície del nucli urbà de la ciutat (amb un diàmetre mitjà de 2 km d'una punta a l'altra), tot i que la ciutat compta amb força pujades i baixades. **El transport públic absorbeix un modest 5%**. Referent al vehicle privat, l'ús de vehicles elèctrics ha estat posat en el focus mediàtic com a mesura correctora de la contaminació que generen els motors d'explosió. Si bé els automòbils elèctrics no generen contaminació en el mateix acte de circular, no ofereixen garanties respecte la font que produeix l'energia elèctrica, que sovint no és neta ni segura. La problemàtica es desplaça d'escenari però segueix existint. De qualsevol manera, a dia d'avui, la presència de vehicles elèctrics en el parc de vehicles

de Manresa és ben bé residual. Existeixen altres mètodes de desplaçament sostenible com és l'ús de la bicicleta. Tanmateix, a Manresa hi ha molt poques zones de circulació limitades a 30km/h i la ciutat compta amb només tretze quilòmetres de carril bici, considerant com a carrils bici zones compartides amb vianants i en vorera, amb poca presència al centre urbà, amb una deficient connectivitat entre ells i amb mancances de senyalització i d'aparcament. Com a conseqüència, el nombre

de ciclistes que circulen per la ciutat és reduït.

A nivell industrial, el sector secundari té un pes important a Manresa; mentre que la indústria genera el 20,7% del PIB de l'economia de Catalunya, aquest sector genera al Bages el 36,4% del PIB. La població està sensibilitzada amb que l'energia que s'utilitza sigui segura i es produeixi de forma sostenible. El polígon de Bufalvent, on operen gairebé 300 empreses, és el principal polígon industrial de la

ciutat. L'Associació d'Empresaris de Bufalvent, a través del Programa Complementari de Modernització de Polígons, està engegant accions per **treballar en la generació d'energia de forma sostenible i vetllar per l'estalvi energètic**. En aquest polígon també s'ha detectat l'oportunitat d'aprofitar el calor residual generat per l'abocador i/o altres punts de la ciutat per tal de subministrar energia al polígon i més enllà, la qual està en fase d'estudi de viabilitat econòmica.

Referències

L'article 6 de la **Llei 24/2015, del 29 de juliol**, de mesures urgents per a afrontar l'emergència en l'àmbit de l'habitatge i la pobresa energètica estableix la defensa jurídica per evitar la pobresa energètica dels col·lectius vulnerables.

L'apartat 5.3 del **Pla de Govern de l'Ajuntament de Manresa 2016 – 2019** enuncia com a prioritari el foment del transport públic i la mobilitat sostenible i segura.

El tercer punt de la línia 3.1 Excel·lència i referència en tecnologia digital sostenible del **Pla industrial del Bages** és una aposta decidida de la comarca per l'economia circular i el consum eficient d'energia.

Agents

Ajuntament de Manresa: medi ambient, serveis socials, habitatge, mobilitat, urbanisme, salut i ensenyament.

Aliança contra la Pobresa Energètica de Manresa: És una organització que pressiona les administracions públiques per a que actuï de forma diligent enfront els casos de pobresa energètica.

Bus Manresa: És el servei urbà de transport regular de la ciutat de Manresa. La xarxa de transport urbà de Manresa compta amb vuit línies urbanes que cobreixen el municipi.

Associació d'Empresaris Bufalvent: És una associació que té com a objectiu ser un únic òrgan de representació del polígon d'activitat econòmica Bufalvent. L'associació promou activitats que comporten el foment, desenvolupament, conservació, seguretat i millora del polígon.

Reptes de futur

Eradicar la pobresa energètica i assegurant que els col·lectius vulnerables tinguin accés a l'energia necessària per a poder dur a terme les activitats bàsiques de forma digna.

Rehabilitar els pisos vells millorant l'aïllament tèrmic i la despesa energètica.

Potenciar i promoure models d'edificació i d'ús de l'espai que siguin més eficients amb l'objectiu de reduir la despesa energètica.

Reduir el nombre de vehicles que circulen per la ciutat emetent diòxid de carboni.

Ampliar substancialment la xarxa de carrils bici de la ciutat i millorar-ne la seva connectivitat, així com la senyalització, la regulació i el disseny.

Aplicar mesures de pacificació del trànsit i ampliar les zones de circulació limitades a 30 km/h.

Promoure els itineraris i desplaçaments a peu i en bicicleta i sensibilitzar la població dels seus beneficis per la salut i pel medi ambient.

Incentivar la producció neta d'electricitat mitjançant energies renovables com és el cas de les plaques i les calderes solars, i especialment als edificis públics.

Promoure l'economia circular en l'àmbit energètic.

Augmentar l'eficiència de l'enllumenat públic i reduir la contaminació lumínica.

Facilitar la transició de la indústria tradicional vers la indústria 4.0, un model de producció que es caracteritza per l'optimització dels recursos i la maximització de l'eficiència energètica.

ODS 08

Treball digne i creixement econòmic

Promoure el creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, l'ocupació plena i productiva, i el treball digne per a totes les persones.

L'economia bagenca és ben sensible als cicles econòmics. Històricament, en èpoques de crisi econòmica, a la comarca es destrueixen més llocs de treball que a Catalunya i, en èpoques de bonança econòmica, es creen més llocs de treball al Bages que no pas al Principat. És per això que l'ocupació i l'atur registren grans fluctuacions a Manresa. Es considera plena ocupació aquella situació en la qual la taxa d'atur es troba per sota del 5%; el mercat laboral manresà, igual que el marc laboral català, es troba **lluny del llindar de la plena ocupació** per ser la taxa d'atur registral de la ciutat el 14,1% el dia u de gener de 2018.

Deixant de banda l'objectiu de la plena ocupació, es detecta una problemàtica que és present en tot el teixit econòmic del país: la **important presència de feines precàries**. La precarietat laboral es caracteritza per salaris baixos, inseguretat laboral, horaris extensos, incertesa i manca de representació col·lectiva. La precarietat laboral acos-

tuma a estar relacionada amb el treball a mitja jornada i el treball temporal. La població que forma part del col·lectiu dels ocupats en precari, sovint sense formació, es caracteritza per tenir unes necessitats econòmiques immediates i això els hi impedeix poder rebutjar cap oferta de treball encara que aquesta tingui unes condicions desfavorables. Aquesta **precarietat laboral afecta més la població jove, les dones, la població immigrada i les persones amb algun tipus de discapacitat**, també a Manresa. Mentre que el 87,1% dels contractes laborals registrats a Catalunya al llarg de l'any 2017 eren de caràcter temporal, el 89,1% dels 29.200 contractes registrats a Manresa durant l'any 2017 han estat temporals. Pel que fa les persones amb discapacitats, la comarca compta amb la fundació AMPANS, que treballa activament per la inserció social i al món laboral d'aquest col·lectiu. D'altra banda, la legislació obliga les empreses de més de 50 treballadors a destinar un 2%

de la seva plantilla a persones amb discapacitats. Per la seva banda, l'Oficina Tècnica Laboral de Manresa vetlla per la inserció laboral d'aquelles persones amb un trastorn de salut mental, sovint més invisibilitzades encara i amb més dificultats per accedir al mercat laboral que les persones amb un grau reconegut de discapacitat física o mental.

Pel que fa el col·lectiu jove, la població de Manresa es beneficia d'una iniciativa europea anomenada **Garantia Juvenil**, adreçada a joves que ni estudien ni treballen, per facilitar el seu accés al mercat laboral. A nivell català, el programa el gestiona el Servei d'Ocupació de Catalunya, en col·laboració amb entitats públiques i privades del territori.

Manresa gaudirà d'un creixement econòmic inclusiu i garantirà un treball decent per a tothom el dia que es registri plena ocupació sense precarietat laboral i sense discriminació ni desigualtats salarials per edat, sexe, origen o discapacitats.

En aquest sentit, l'actuació de les empreses de la ciutat hi té molt a veure. La Responsabilitat Social Corporativa (RSC), també anomenada Responsabilitat Social de les Empreses (RSE), és el compromís de l'organització envers les necessitats dels seus grups d'interès en els diferents àmbits (laboral, acció social, medi ambient, clientela i entitats proveïdores, i bon govern i transparència), per mitjà d'una implicació voluntària i solidària més enllà del que estableix la legislació vigent. Cal fomentar aquesta responsabilitat en les empreses del nostre entorn. **La promoció d'iniciatives d'economia social i solidària** que es duu a terme des de fa uns anys des de l'Ajuntament de Manresa i des de l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central, que depèn de la Generalitat, també és una bona manera de garantir aquesta responsabilitat social de les empreses.

Un altre paràmetre sensible sobre la seguretat dels llocs de treball és l'accidentalitat. Les millores que es registren en aquest aspecte són constants. Les organitzacions sindicals sempre **han estat sensibles amb els riscos laborals** i, a dia d'avui, les patro-

nals també ho estan. El nombre d'accidents laborals ha disminuït constantment des de l'any 2000 fins al 2017 en el teixit productiu del Bages passant d'una mitjana anual de 4.800 accidents en jornada de treball amb baixa entre els anys 2000 i 2009, a una mitjana de 2.188 accidents en jornada de treball amb baixa entre els anys 2010 i 2017.

El creixement econòmic sostingut, si és possible, passa indefectiblement per la innovació en la seva accepció més àmplia i, en aquest sentit, passa per un teixit productiu que **inverteixi en investigació, desenvolupament i innovació**. En aquest sentit, un parell d'aspectes juguen a favor de l'economia bagenca. Per una banda, el Bages disposa del prestigiós centre de recerca tecnològica Eurecat Manresa, procedent de la fusió del Centre Tecnològic de Manresa amb Eurecat, que es dedica a millorar la capacitat tecnològica d'empreses, mitjançant la transferència de tecnologia. I per altra banda, el teixit productiu de la comarca es caracteritza per la seva diversificació, la qual cosa el dota d'una major robustesa enfront les fluctuacions econòmiques.

Un dels nous filons d'ocupació de Manresa ve donat per la creixent activitat turística que està experimentant la ciutat des de fa uns anys, reforçada per la **posada en marxa del projecte Manresa 2022**, al voltant de la figura de Sant Ignasi de Loiola, qui fa gairebé 500 anys, el 1522, va tenir una experiència transformadora a la ciutat que el va portar a escriure els famosos Exercicis Espirituals i a fundar la Companyia de Jesús. A partir del **Camí Ignasià**, que va de Loiola a Manresa, i al voltant del patrimoni ignasià de la ciutat, aquest producte turístic s'afegeix a altres actius turístics locals ja existents. De resultes, cada any han anat augmentant les visites registrades als punts turístics, les pernoctacions i l'oferta enogastronòmica de la ciutat. Aquest projecte pretén **promoure un turisme sostenible, cultural i religiós**, no pas un turisme de masses, que permeti desestacionalitzar la demanda de serveis turístics a la ciutat en moments puntuals i a l'estiu. Aquest tipus d'activitat hauria de garantir la qualitat de l'oferta i de l'ocupació generada, però encara és d'hora per veure'n els resultats.

Referències

L'actuació 4.1.1 del **Pacte de ciutat 2015 – 2019** estipula que l'Ajuntament de Manresa vetllarà per acordar un salari mínim de ciutat per les concessions administratives i els contractes d'obres que adjudiqui el propi Ajuntament, així com les subcontractacions que se'n puguin derivar d'aquestes. El Pacte també esmenta que es fomentarà la contractació municipal d'iniciatives d'economia social i solidària.

En el tercer apartat del **Pla de Govern de Manresa 2016 – 2019** s'especifica que es crearan programes per a la inserció laboral de les persones desocupades que tenen una integració difícil al mercat laboral.

A l'Eix 1: Econòmic, laboral i formatiu, del **Pla d'Acció per la inclusió Social 2018-2022** de l'Ajuntament de Manresa, es defineix l'objectiu de promoure polítiques de millora dels recursos de la renda del conjunt de la ciutadania, que facilitin la cobertura de necessitats bàsiques, a través de la consolidació d'un mercat de treball inclusiu, sostenible i capaç de generar ocupació de qualitat, així com afavorir el desenvolupament formatiu per tal de facilitar la igualtat d'oportunitats i la millora del benestar de les persones.

El segon eix d'actuació del **Pla de Projectió exterior de Manresa 2015 - 2022**, foment del turisme, és una aposta per potenciar la figura de Sant Ignasi per crear un producte turístic amb projecció internacional.

Agents

Ajuntament de Manresa: promoció econòmica, ensenyament, serveis socials, joventut i igualtat de gènere.

Sindicats CCOO i UGT: Són els sindicats amb major part d'afiliats i recursos del Bages i vetllen per la defensa dels interessos econòmics i socials dels treballadors de la comarca.

Patronals: Són associacions empresarials que defenen els seus interessos econòmics i socials.

Centre d'Iniciatives per a l'Ocupació (CIO): És el servei d'ocupació de l'Ajuntament de Manresa, que atén persones que es troben en situació d'atur o que volen millorar la seva situació laboral. El CIO, a més, ofereix suport al teixit productiu local a l'hora de cobrir vacants laborals i formalitzar plans de formació.

CEDEM: És un centre municipal de serveis a les empreses i a l'emprenedoria, i de foment del cooperativisme i l'economia social i solidària. Ofereix cursos i assessorament col·lectiu i individual a empreses, persones emprenedores i cooperatives socials.

Servei d'Ocupació de Catalunya: és l'agència pública catalana de treball.

L'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central: és un nou espai de trobada i coordinació que neix amb l'aposta clara d'impulsar l'economia social i cooperativa en aquest territori, a iniciativa del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat. En formen part set cooperatives, i també hi participa l'Ajuntament de Manresa i altres ajuntaments de la comarca.

AMPANS: És una fundació que treballa per promoure l'educació, la qualitat de vida i la plena inclusió de les persones amb discapacitat intel·lectual, malaltia mental o en situació de vulnerabilitat.

Oficina Tècnica Laboral (OTL): és un servei impulsat des de la Diputació de Barcelona i implementat al Bages pel CIO i pel projecte Mosaic, que ofereix acompanyament i suport a la inserció laboral d'aquelles persones amb un trastorn de salut mental en tractament mèdico-sanitari i que estan motivades per accedir al món laboral. També preveu accions dirigides a l'empresa, sobretot en assessorament en temes de contractació, anàlisis de llocs de treball i acompanyaments durant la contractació laboral.

Fundació Turisme i Fires de Manresa: És un ens de gestió pròpia de l'Ajuntament de Manresa que promou i gestiona l'activitat turística municipal i col·labora amb les iniciatives privades en aquest sector. Gestiona l'Oficina de Turisme de Manresa, el Centre d'Acollida de Pelegrins del Camí Ignasià i de Sant Jaume, i el Centre d'Interpretació Manresa 1522, la Ciutat d'Ignasi.

Reptes de futur

Garantir l'accés al mercat laboral i reduir la precarietat laboral i les desigualtats salarials que pateixen determinats col·lectius de la ciutat (joves, dones, població immigrada, persones amb discapacitats).

Reduir el nombre de persones que abandonen de forma prematura els estudis i, reduir també el nombre de joves que ni estudien, ni treballen.

Implementar el salari mínim de ciutat a l'Ajuntament a empreses municipals, fundacions públiques i a les concessions administratives i en els contractes d'obres i en les subcontractacions.

Incentivar les empreses del territori a complir amb codis de responsabilitat social corporativa.

Impulsar iniciatives d'economia social i solidària a Manresa, i promoure la contractació municipal i privada d'aquest tipus d'empreses.

Prioritzar la lluita contra la desocupació estructural, l'atur de llarga durada.

Promoure projectes i iniciatives de turisme sostenible.

ODS 09

Indústria, innovació i infraestructura

Construir infraestructures resilents, promoure la industrialització inclusiva i sostenible i fomentar la innovació.

La indústria té una presència de pes en el teixit productiu de Manresa; mentre que el 20,7% del PIB de Catalunya procedeix del sector secundari, aquest percentatge és del 36,4% a la comarca del Bages. Durant la revolució industrial, les indústries cercaven per a la seva ubicació indrets propers als cursos d'aigua per a poder aprofitar la força motriu dels rius per generar el moviment de la maquinària; és per això que molta indústria es va instal·lar a la vora dels rius Cardener i Llobregat. El sector secundari bagenc es caracteritza per la seva diversificació, registrant presència en sectors com la indústria extractiva, la indústria alimentària, el tèxtil o el metall. El fort pes que la indústria manté dins el teixit productiu de la ciutat, o de la comarca per extensió, fa que les apostes que es fan en el territori pel sector secundari siguin fermes. I, en aquest sentit, es vol que el territori disposi d'una indústria neta, tecnificada, eficient i que generi un alt valor afegit. Un exemple d'impuls de

la indústria sostenible i neta és el projecte de simbiosi industrial que es porta terme al polígon de Bufalvent i que s'emmarca en l'economia circular, en tant que mitjançant aquest programa es pretén aprofitar els residus que generen algunes indústries de la zona per elaborar nous productes, dins del mateix polígon, i ara també interactuant amb altres polígons del territori.

El més gran dèficit que presenta Manresa a nivell d'infraestructures és en l'àmbit del transport ferroviari, per ser aquesta una infraestructura de gran demanda que està totalment obsoleta. El nivell de qualitat que ofereix el servei de comunicació per tren, tant a ponent com a la capital de Barcelona, és d'època remota. Per unir els 100 quilòmetres que separen Manresa de Lleida, cadascun dels dos trens diaris que fa aquest recorregut dedica gairebé dues hores per a fer el trajecte. Per unir Manresa amb Barcelona es disposa d'una major freqüència de trens, però

aquests dediquen una hora i vint minuts en cobrir els 60 quilòmetres que separen la capital del Bages de la capital de Catalunya.

A Manresa **no es disposa d'un servei bàsic gratuït a internet.**

És per aquest motiu que l'accés a internet a la ciutat no és universal i està subjecte a què els usuaris puguin sufragar un import que pels col·lectius més vulnerables no resulta menor. Les úniques alternatives per part de les persones amb menys recursos econòmics de connectar amb internet passen per utilitzar la xarxa de punts d'accés a internet que es van posar en marxa com a acció derivada del Pla Estratègic per la Societat de la Informació: centres cívics (Selves i Carner, Joan Amades), Casal de les Escodines, Casino, Ateneu, Biblioteca del Conservatori de Música i FUB, on es disposa d'ordinadors amb connexió a internet.

També es pot accedir a la xarxa wifi d'algun equipament públic com el Casino, l'Ateneu, la FUB o

el wifi d'algun local comercial. A la via pública, hi ha accés al Passeig Pere III des de la Plaça Sant Domènec fins a Crist Rei. Aquest tram s'ampliarà properament a partir d'una subvenció europea anomenada WIFI4EU.

D'altra banda, el desplegament de l'**estructura tècnica dels operadors de telefonia mòbil** hauria de tenir en compte criteris d'eficiència, però també de salut de les persones, ja que no s'ha demostrat que les ones que emeten les antenes de telefonia siguin innòcues.

La **fibra òptica** va començar a arribar en una primera fase a alguns polígons industrials, però poc a poc s'ha anat implantant a bona part de la ciutat de la mà de les operadores de fibra, que tanmateix prioritzen les zones on és menys costós arribar-hi i on hi ha un major nombre d'usuaris potencials, de manera que alguns llocs més aïllats i amb menys densitat de població o menys nivell de renda no es disposa de servei de fibra. Actualment es calcula que aproximadament el 20% del municipi encara no disposa d'infraestructura de fibra òptica.

Un exemple d'**innovació social de base tecnològica** a Manresa és el que es vol impulsar al barri de les Escodines, com a part del seu pla de desenvolupament comunitari. Es tracta d'un LivingLab consistent a recollir les propostes innovadores dels ciutadans respecte la cultura, el patrimoni, el turisme, la memòria, la cocreació i les tecnologies, en un entorn d'experimentació real dintre de la vida quotidiana dels veïns i veïnes del barri, enfocat a la creació de productes 3D pel foment i la promoció turística de la ciutat.

Referències

El **Pla Industrial del Bages** té per missió dotar dels instruments i les estructures necessàries per a reforçar les capacitats de la indústria del territori i, al mateix temps, potenciar la seva diversificació i apostar per nous sectors emergents d'alt valor afegit.

El primer eix d'actuació del **Pla de Projecte exterior de Manresa 2015-2022**, (Emprenedoria, ocupació i creixement empresarial) concretament els programes 1.1 i 1.2: Innovació, desenvolupament i internacionalització empresarial i foment de l'associacionisme, contempla mesures d'innovació als polígons industrials.

El programa 1.1 del **Pla estratègic de Manresa 2015** té per missió crear un nus ferroviari potent i de qualitat per a l'articulació de la comarca i la connexió amb l'àrea de Barcelona.

El punt 2.3 del **Pla de govern 2016 – 2019** és el compromís de promoure l'existència de connexions wifi a les places, espais i edificis públics.

Pla Estratègic per la Societat de la Informació, parla d'una xarxa de punts gratuïts d'accés a internet

Agents

Ajuntament de Manresa: promoció econòmica i informàtica.

Associació d'Empresaris de Bufalvent: És un òrgan de representació que promou activitats, obres i serveis que comporten el desenvolupament del polígon. Les bones pràctiques de l'associació fa que s'intenti replicar el model d'associacionisme a d'altres polígons d'activitat econòmica de la ciutat.

ACCIÓ - Itinerari Innovar per Créixer: és un servei que se ofereix a les empreses com l'objectiu de acompanyar a crear o consolidar el seu propi model d'innovació.

Guifibages: És una entitat sense ànim de lucre conformada per una associació d'usuaris que té com a principal objectiu la promoció de la xarxa de comunicacions oberta, lliure i neutral.

Fibracat: és una operadora local privada de telecomunicacions local que ha promogut la implantació de fibra òptica a la ciutat.

Sindicats CCOO i UGT: Són els sindicats amb major part d'afiliats i recursos del Bages i vetllen per la defensa dels interessos econòmics i socials dels treballadors de la comarca.

Patronals: Són associacions empresarials que defenen els seus interessos econòmics i socials.

Eurecat Manresa: És un centre que es dedica a millorar la capacitat tecnològica d'empreses, mitjançant la transferència de tecnologia.

Campus Universitari de Manresa: UPC Manresa és una universitat que ofereix formació en l'àmbit tecnològic, i la FUB-UVic-UCC impulsa el projecte Lab 0_6, un centre de descoberta, recerca i documentació per a l'educació científica a les primeres edats.

Reptes de futur

Aconseguir que el teixit industrial manresà sigui sostenible i s'internacionalitzi.

Promoure més iniciatives d'economia circular a Manresa.

Vetllar per disposar d'unes infraestructures ferroviàries que uneixin Manresa amb Barcelona i Lleida de forma eficient.

Proveir a tota la ciutadania d'un servei d'accés bàsic a internet gratuït i ampliar les zones wifi gratuïtes a places públiques i altres zones concretes d'afluència de públic, com ara la zona universitària.

Fer un desplegament racional de l'estructura tècnica dels operadors de telefonia mòbil, tenint en compte criteris d'eficiència, però també de salut de les persones.

Fer un desplegament racional de fibra òptica, per no deixar ningú enrere en l'accés ràpid a internet.

Desenvolupar projectes d'innovació social i impulsar els FabLab.

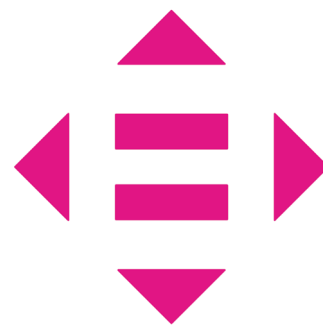
Fomentar la Indústria 4.0, entesa com una nova manera d'organitzar els mitjans de producció per adaptar-se més a les necessitats i assignar d'una manera més eficaç els recursos fent un ús intensiu de les telecomunicacions i tecnologies punteres.

ODS 10

Reducció de les desigualtats

Reduir les desigualtats en i entre els països

En un món on hi ha recursos suficients perquè tota la població mundial visqui amb dignitat, **no para d'augmentar el nombre de persones que viuen al llindar de la pobresa**, tant al nord com al sud. Manresa vol formar part d'aquelles ciutats que treballen per aportar solucions que redueixin les causes generadores de desigualtats i vol avançar cap a un model de ciutat que faci possible un món més just, més lliure, més sostenible i en pau.

La finalitat és fer de Manresa una **ciutat diversa, inclusiva i solidària**, on totes les persones (infants, joves, dones i homes de totes les edats i condicions) puguin accedir als mecanismes de desenvolupament humà i inserció en xarxes socials que els hi permetin portar a terme els seus projectes vitals en condicions de màxima llibertat i igualtat, tot afeblint les relacions de dominació i dependència, en un marc generador d'autonomia, fraternitat i reconeixement de totes les diferències.

Les rendes mínimes d'inserció, que actualment s'han convertit

en la renda garantida, tenen una especial presència a la ciutat. Manresa concedeix **54,9 rendes mínimes d'inserció per cada 1.000 habitants**, alçant-se com el municipi de la xarxa Perfil de la Ciutat, composta per quinze ciutats mitjanes de Catalunya, amb més rendes mínimes d'inserció atorgades. La segona ciutat que més rendes mínimes d'inserció atorga, Badalona, en registra 27,7 per cada mil habitants. I municipis com Barberà del Vallès i Cerdanyola del Vallès tan sols n'atorguen 5,1 i 5,2 rendes mínimes d'inserció, respectivament. Malgrat la robustesa del valor, cal relativitzar la interpretació que se'n pot derivar. Aquest indicador no es pot prendre com a mesurador de la pobresa de la ciutat ja que els factors que intervenen en la transferència de l'ajut van bastant més enllà del còmput estricte de persones en situació econòmica vulnerable.

Les desigualtats són presents en l'àmbit escolar. Per una banda, en l'escolarització obligatòria, que s'estén des dels sis fins als setze anys, continuen havent molts nens i nenes que

necessiten el suport econòmic de l'administració pública per tal de poder-se equiparar, en els nivells mínims, amb la resta de companys. Durant el curs 2017-2018 a Manresa hi havia un total de 10.856 alumnes distribuïts al llarg dels diversos cursos de l'escolarització obligatòria. Existeixen escoles d'alta complexitat on el nombre d'alumnes perceptors d'ajuts a l'escolarització és ben elevat. **En una d'aquestes escoles, el 81% dels alumnes percep ajuts a l'escolarització.** Això es tradueix en que no tots els nens i nenes poden participar ni en les excursions impulsades pels centres ni accedir a activitats extraescolars. Aquest fet impedeix que tots els nens i nenes de Manresa puguin accedir al mateix nivell d'educació. De fet, encara que es facin esforços per cobrir els costos, es percep una dificultat per adherir als infants a les activitats programades, ja que sovint no se senten representats ni amb el tipus d'activitats ni amb la manera com es desenvolupen.

Una iniciativa de lluita contra les desigualtats i l'exclusió infantil

existent a Manresa és el programa Invulnerables, compartit amb altres sis ciutats catalanes, i impulsat per una aliança entre la Generalitat de Catalunya i algunes institucions privades.

D'altra banda, un altre problema que pateix la nostra ciutat en l'àmbit escolar és la **segregació d'alumnes per raons socioeconòmiques i d'origen**, sobretot a l'etapa de primària, que és on hi ha més oferta de centres i, per tant, més opcions per triar. Però també es dona, en menor mesura, a l'etapa secundària. Hi ha uns quants centres que concentren bona part dels infants i joves amb més necessitats econòmiques i socials, sovint de famílies immigrades, mentre que altres centres tenen menys alumnes en situació de vulnerabilitat de la que els tocava proporcionalment. Un motiu és la concentració d'aquesta població amb més dificultats en determinats barris i zones de la ciutat, la qual cosa afavoreix la seva concentració en determinades escoles properes a la zona de residència, però ni tan sols això explica per si sol l'elevada segregació escolar que es dona a la ciutat.

Aquests dos factors (dificultat d'accés de determinats alumnes a activitats educatives de pagament i segregació escolar), juntament amb factors familiars, culturals i de l'entorn social específic que envolta cada infant, adolescent i jove, **són obstacles importants per garantir la igualtat d'oportunitats i reduir la desigualtat** de resultats en la trajectòria vital de la població manresana.

Les desigualtats en la població jove fan referència les dificultats amb què es troba aquest col·lectiu per accedir a formació superior i per emancipar-se (difícil accés a l'habitatge, precarietat laboral, etc.), i també per l'accés a la cultura i al lleure, dependent de factors no només econòmics, sinó també familiars i educatius.

La gent gran té un pes rellevant en l'estructura demogràfica de la ciutat; el 3,8% de la població manresana té 85 anys o més i es preveu un increment del nombre de persones que conformen aquest col·lectiu durant els propers anys. Per tant, s'ha de tenir en compte la futura adaptació dels serveis destinats a fer que les persones grans puguin viure amb dignitat i benestar els últims anys del cicle vital. És especialment delicat el perfil de les dones que han treballat tota la vida en l'àmbit de la llar i de la cura de familiars, en el negoci familiar o en l'economia submergida. Les **pensions d'aquestes dones són ben reduïdes**. La soledat és una altra pedra de toc que ataca amb especial vehemència en els darrers anys de vida; moltes persones disposen de xarxes relacionals febles i amb poques eines per poder teixir-ne de noves. Aquí és important el paper de l'administració i del teixit social per garantir una bona xarxa social i assistencial al col·lectiu de gent gran de la ciutat, tenint en compte també les desigualtats socioeconòmiques i culturals que existeixen en el si d'aquest col·lectiu i fent els esforços necessaris per reduir-les, alhora

que es promoguin activitats de lleure i de realització personal adaptades a cada situació, per garantir una vellesa digna i satisfactòria per a tothom, com en la resta d'etapes de la vida.

També cal fer menció a un eix de desigualtat que ateny a un col·lectiu que malauradament està fortament invisibilitzat; es tracta de les persones que presenten algun tipus de discapacitat. A Manresa, el 2017, el 8,8% de la població tenia el reconeixement legal del grau de discapacitat; un valor 1,5 punts percentuals superior al registrat en el conjunt de Catalunya. D'entre les persones amb una discapacitat reconeguda, el 50,7% són dones i el 49,3% homes. També cal tenir en compte aquelles persones que tenen algun tipus de trastorn sense reconeixement de grau, especialment quan parlem de trastorns mentals. Si bé existeix una certa sensibilització per cobrir les necessitats de la gent gran i també existeix una certa sensibilització per cobrir les necessitats de les persones amb discapacitats, les **necessitats de serveis que requereixen les persones d'una edat avançada que presenten algun tipus de discapacitat** no queden, de cap de les maneres, ben cobertes.

La **població immigrada de Manresa també pateix, en major mesura que la resta de ciutadans, la desigualtat i l'exclusió social**. Es tracta d'un col·lectiu vulnerable per la major incidència en ell de l'atur, la precarietat laboral, les males condicions de l'habitatge, la

pobresa energètica, la manca de formació i la major feblesa de la seva xarxa familiar i social. Bona part d'aquesta població es concentra en el Centre Històric de Manresa, en habitatges precaris i energèticament poc eficients, i els infants es concentren en les escoles públiques del barri, totes elles amb una taxa d'immigrants molt més alta que la de la resta d'escoles de la ciutat, propiciant 'guetos' que redueixen la igualtat d'oportunitats i de resultats d'aquestes persones

i minven el grau d'inclusió social de la població manresana.

Les desigualtats per raó de gèneres es tracten a l'ODS número 5.

Un altra font de desigualtat és l'anomenada **fractura digital de la població, que es tracta en l'ODS número 9.**

Pel que fa les desigualtats entre països, val a dir que Manresa és una de les primeres ciutats que

va crear la **Regidoria de Cooperació, cosa que mostra la voluntat de contribuir des del món local a millorar les dinàmiques internacionals i la qualitat de vida de totes les persones, independentment del lloc d'origen.** Una mostra concreta d'aquest compromís es la convocatòria anual de subvencions de Cooperació que donen suport a entitats de la ciutat que presenten projectes per enfortir els drets humans i reduir les desigualtats a diferents països del sud.

Referències

L'objectiu de l'Eix 4: Relacional i Participatiu, del **Pla d'Acció per la inclusió social 2018-2022** de l'Ajuntament de Manresa, defineix donar valor a la participació i promoure el desenvolupament de les dimensions personal, familiar, social i comunitari com a eix vertebrador de la vida de la ciutat.

El segon punt de l'objectiu general número quatre del **Pla Local d'Infància i Adolescència de 2014-2017** exposa que cal garantir l'accessibilitat física a tots els infants a la ciutat, especialment per als discapacitats.

Anualment, es publiquen les Bases de les subvencions de concurrència pública de Cooperació.

Agents

Ajuntament de Manresa: serveis socials, joventut, gent gran, immigració, igualtat de gènere, ensenyament, promoció econòmica i cooperació.

Consell Municipal de Solidaritat: És un òrgan de participació ciutadana. Hi formen part dinou entitats i l'Ajuntament de Manresa.

Coordinadora de Jubilats de Manresa: És una entitat que duu a terme una sèrie d'accions dinamitzadores orientades a la gent gran de la ciutat.

AMPANS: És una fundació que treballa per promoure l'educació, la qualitat de vida i la plena inclusió de les persones amb discapacitat intel·lectual, malaltia mental o en situació de vulnerabilitat.

Centre d'Iniciatives per a l'Ocupació (CIO): És un centre d'ocupació de l'Ajuntament de Manresa que atén persones que es troben en situació d'atur o que volen progressar en el seu lloc de treball. El CIO, a més, ofereix suport al teixit productiu local a l'hora de cobrir vacants laborals i formalitzar plans de formació.

CEDEM: És un centre municipal de serveis a les empreses i a l'emprenedoria, incloent el cooperativisme i l'economia social i solidària. Ofereix cursos i assessorament col·lectiu i individual a empreses, persones emprenedores i cooperatives socials. CAE: és una entitat sense ànim de lucre que ofereix formació i serveis de lleure.

Servei d'Ocupació de Catalunya: és l'agència pública catalana de treball.

Oficina Tècnica Laboral (OTL): és un servei impulsat des de la Diputació de Barcelona i implementat al Bages pel CIO i pel projecte Mosaic, que ofereix acompanyament i suport a la inserció laboral d'aquelles persones amb un trastorn de salut mental en tractament medico-sanitari i que estan motivades per accedir al món laboral. També preveu accions dirigides a l'empresa, sobretot en assessorament en temes de contractació, anàlisis de llocs de treball i acompanyaments durant la contractació laboral.

FORUM - Oficina Municipal d'Habitatge: té per objecte desenvolupar programes de serveis municipal en l'àmbit de l'accés a l'habitatge, dinamitzar el mercat de lloguer, la gestió municipal de l'habitatge i la rehabilitació.

Càritas: és una entitat sense ànim de lucre dedicada a ajudar la població vulnerable i que també du a terme un programa innovador de masoveria urbana, per promoure la rehabilitació d'habitatges per part de les persones en risc d'exclusió social, que després hi viuran en condicions de lloguer més assequibles que les que ofereix el mercat privat.

Comunitat Sant Egidí: És una xarxa d'amistat i servei amb els més pobres, com ara els ancians que estan sols, els estrangers, els vagabunds, els infants i els adolescents.

Escola Popular de Manresa: És una escola de reforç escolar per a infants que tenen mancances a nivell educatiu. L'escola es concentra en infants de les famílies que no poden pagar un professor particular i infants que tenen dificultats en parlar l'idioma.

Centre Cultural Islàmic de Manresa: És una espai on les persones islàmiques imparteixen classes d'àrab i castellà.

Reptes de futur

Augmentar la dotació a les escoles de recursos per a la inclusió dels perfils més vulnerables en la realització de sortides i extraescolars. Concebre les sortides de forma que els alumnes de famílies de classe treballadora i immigrants es puguin sentir identificats i siguin del seu interès.

Impulsar les accions de la Comissió contra la segregació escolar a Manresa.

Eliminar les barreres arquitectòniques a la ciutat i en especial a les escoles, generant espais d'oci adaptats als infants amb discapacitat.

Posar en valor el col·lectiu de la gent gran potenciant un envelliment digne i actiu que permeti teixir xarxes de solidaritat.

Adaptar els serveis residencials i de salut a les persones amb algun tipus de discapacitat.

Promoure la inclusió social i la igualtat d'oportunitats i resultats de la població immigrada, en tots els àmbits.

Augmentar progressivament els recursos que es destinen als projectes de cooperació internacional.

ODS

11

Ciutats i comunitats sostenibles

Aconseguir que les ciutats siguin inclusives, segures, resilients i sostenibles.

Per percebre de la facilitat que presenta Manresa en el desplaçament d'un barri a un altre en termes de temps tan sols cal fer un passeig per la ciutat. En línies generals es tracta d'**una ciutat compacta**, amb excepció de determinats barris com la Guia, els Comtals o Sant Pau. Les dues diagonals que es poden traçar unint els extrems del mapa de la trama urbana contínua de Manresa fan poc més de tres quilòmetres: la distància entre la Plaça del Mil·lenari i el final de la Pujada Roja és de 3,3 quilòmetres i la distància que separa el barri de la Balconada de Miralpeix és de 3,2 quilòmetres. Els beneficis de les ciutats compactes són múltiples: presenten una major sostenibilitat, faciliten la cohesió social i disposen d'espais per a la sociabilitat on conflueixen persones amb un marcat perfil heterogeni.

El model de ciutat compacta **permet connectar tots els barris de Manresa amb poques línies de busos urbans**. Tanmateix, és un tipus de transport

no gaire utilitzat pels manresans (5% dels desplaçaments totals) que costa, en la seva tarifa de bitllet senzill, dos euros (un euro si es compren 10 bitllets). Tampoc assoleixen xifres gaire altes els desplaçaments a peu (23% del total), mentre que els desplaçaments en bicicleta són gairebé testimonials, tot i tractar-se d'una ciutat compacta amb distàncies assequibles a peu i en bici. També és cert que l'accessibilitat i mobilitat a peu ve dificultada pels nombrosos pendents de la ciutat, construïda entre turons, i algunes mancances en la trama urbana, especialment al centre (algunes voreres estretes i en mal estat, amb obstacles per a cotxets i cadires de rodes, senyalització deteriorada en alguns casos, etc.). En aquest sentit, caldria per una banda conscienciar la ciutadania dels beneficis personals i col·lectius en salut, medi ambient i ús de l'espai públic de desplaçar-se a peu, en bicicleta, en transport públic i en vehicle elèctric i, d'altra banda, millorar les infraestructures d'accessibi-

litat i facilitar la mobilitat a peu i en bicicleta per la trama urbana. L'ús excessiu del vehicle privat amb carburants fòssils empobreix la qualitat de l'aire de Manresa, per bé que a la ciutat no es sobrepassen els nivells màxims de contaminació permesos per la UE.

També cal dir que el teixit urbà de Manresa queda encerclat per l'Anella Verda, un entorn magnífic de zones verdes on la ciutadania pot realitzar activitats físiques gaudint de l'aire lliure i net. Al mateix temps, el Cardener travessa el municipi, però la sensació dels manresans és que **la ciutat viu d'esquenes al riu, tot i que** en realitat el seu voral esquerre és transitat diàriament per un nombre considerable de corredors i caminants. Aquesta sensació d'aïllament del riu respecte la ciutat pot ser deguda a que el potencial dels vorals del tram del riu que va des del barri de Miralpeix fins al barri de Sant Pau no acaba d'estar ben explotat. D'altra banda, dins la trama urbana hi ha pocs espais

verds i alguns d'ells, com el parc de Puigterrà, situat al cor de la ciutat, són de difícil accés.

L'Anella Verda, d'altra banda, disposa de zones de regadiu que abasteixen de productes de km 0 a la ciutat, cosa que la fa més resilient, tot i que no són suficients per alimentar la població en cas de necessitat.

Pel que fa l'abastament d'aigua a Manresa, si bé es compta amb un canal que assegura un cabal suficient per cobrir les necessitats de la ciutat en totes les èpoques de l'any, cal dir que es disposa d'un únic punt de captació, cosa que fa més vulnerable la ciutat respecte aquest recurs.

Quant als residus, a Manresa es fa una **recollida selectiva** del 41%, quan la normativa europea fixa un mínim del 60% al 2020. En l'àmbit de la prevenció, degut a la crisi econòmica dels darrers anys, la ciutat ha notat un creixement més lent dels residus respecte anys anteriors. D'altra banda, l'Ajuntament de Manresa està redactant el **Pla de Prevenció i Gestió de Residus** i, juntament amb altres actors de la ciutat, s'estan impulsant projectes singulars d'economia circular, com el projecte de simbiosi industrial. Efectivament, l'Associació d'Empresaris de Bufalvent va posar en marxa, amb el suport de l'Agència de Residus de Catalunya, del

Consorci de Bages per la Gestió de Residus i de l'Ajuntament de Manresa, **el programa Simbiosi**, un projecte que té com a objectiu estimular la col·laboració entre empreses per crear sinèrgies amb els recursos sobrants. No és casual que en l'entorn de les associacions de polígons d'activitat econòmica, l'Associació d'Empresaris de Bufalvent constitueixi un exemple de bones pràctiques, premiat per la Generalitat de Catalunya i per la FMC. Actualment, el projecte ha evolucionat, amb el suport afegit del Consell Comarcal del Bages, en el projecte Indústria Circular del Bages, que ha ampliat el seu àmbit d'actuació a nivell de la comarca.

Manresa forma part de l'**Smart Eix Diagonal** i col·labora en l'estratègia d'**Smart Region** de la Diputació de Barcelona, amb l'objectiu de **fer una ciutat més eficient, resilient i sostenible, i millorar la qualitat de vida de les persones**. Fruit d'aquesta col·laboració, es fa un monitoratge del subministrament energètic i d'aigua de diversos equipaments municipals, es controla de forma intel·ligent l'enllumenat, el reg i la recollida de residus, i per últim, la ciutat compta amb diverses apps, com Viu Manresa, Manresa Bus i el Pàrquing, que faciliten l'accés dels ciutadans als serveis públics. També s'han fet avenços en l'administració electrònica.

En els darrers anys, diverses ciutats de Catalunya han experimentat un augment constant en el preu de l'habitatge fent que, en alguns casos, els habitants iniciessin un procés d'abandó de la seva residència d'origen cercant altres municipis alternatius en els quals poder assentar-se per un import més assequible. La capital del Bages no presenta aquesta problemàtica, ja que **el preu mitjà dels contractes de lloguer a Manresa és de 364 euros**, un import allunyat dels 596 euros de mitjana que es registra a Catalunya. Al mateix temps que Manresa té un mercat d'habitatges a un preu competitiu, registra un cert dèficit d'habitatge públic i social.

La seguretat és un tema fonamental a l'hora de posar en valor el benestar del conjunt de la ciutadania. En termes generals, es percep Manresa com una **ciutat segura on es pot passejar de manera tranquil·la pràcticament a qualsevol hora**. Els furtcs són poc destacables i localitzats. Les forces de seguretat destaquen els nivells baixos de conflictivitat presents a la ciutat i això es tradueix en la sensació de confiança en els desplaçaments quotidians. Tanmateix, la percepció de seguretat és un tema complex i varia tant d'una zona a una altra de la ciutat com també d'una persona a una altra, en funció de gènere, edat, procedència, creences, etc.

Referències

El **Pla d'Ordenació Urbanística Municipal** estableix la voluntat d'establir un model de ciutat compacta, amb vocació de capitalitat territorial, funcional i que posi en valor el potencial del paisatge que l'envolta.

El punt 2.3.3 del **Pla Local de Seguretat de Manresa** (2014-2017) estableix el propòsit d'intensificar la vigilància preventiva a la zona d'oci.

El projecte d'**Anella Verda de Manresa** neix amb la finalitat de preservar, potenciar i difondre els valors patrimonials, paisatgístics, ambientals i socials del rodal de Manresa.

El **Pla de Mobilitat de Manresa** aposta per potenciar desplaçaments a peu, en bici i en transport públic.

El **Pla de Prevenció i Gestió de Residus de Manresa** recull les accions a desenvolupar per millora la prevenció i gestió de residus a la ciutat.

El **Pla d'Acció de l'Energia Sostenible i el Clima** estableix mesures de reducció de les emissions de gasos d'efecte hivernacle a Manresa, i d'adaptació al canvi climàtic.

Agents

Ajuntament de Manresa: tots els serveis.

Associacions de Veïns i Veïnes: Són entitats territorials sense ànim de lucre, formades per veïns i veïnes dels diversos barris de la ciutat que treballen de forma voluntària per millorar la qualitat dels barris de Manresa. Les Associacions de Veïns i Veïnes intervenen, proposen i reivindiquen a fi d'organitzar i defensar els interessos col·lectius de cada barri, promovent el desenvolupament humà i ciutadà des de la proximitat i les relacions de veïnatge.

Amics de la UNESCO de Manresa: És una entitat formada per voluntaris que treballen en la divulgació dels objectius d'aquest organisme internacional com ara la cultura de la pau, els drets humans, la justícia social i econòmica, la defensa del patrimoni històric, cultural i natural, el coneixement i el diàleg entre cultures i religions.

Agència de Residus de Catalunya: és una entitat de dret públic amb competència sobre els residus que es generen a Catalunya i els que es gestionen al seu àmbit territorial. Té com a finalitat millorar la qualitat de vida dels ciutadans de Catalunya i protegir el medi ambient.

Consorci del Bages per la Gestió dels Residus: és una institució de titularitat pública formada per 35 ajuntaments, entre ells l'Ajuntament de Manresa. Gestiona els serveis públics de recollida selectiva, deixalleries i tractament de residus municipals. També fomenta l'educació i comunicació ambiental.

Associació d'Empresaris Bufalvent: És una associació que té com a objectiu ser un únic òrgan de representació del polígon d'activitat econòmica Bufalvent. L'associació promou activitats que comporten el foment, desenvolupament, conservació, seguretat i millora del polígon.

Comissió de l'Anella Verda: És formada per entitats, col·lectius i persones a títol individual amb l'objectiu de contribuir a protegir, posar en valor i gestionar aquest espai de la ciutat.

Reptes de futur

Apostar per polítiques públiques d'organització urbanística que segueixi vetllant per la compacitat de la ciutat.

Ampliar les zones verdes dins la trama urbana, potenciar el conjunt de les zones verdes que envolten la ciutat i apostar per fer més atractiu el riu Cardener amb la finalitat de configurar-lo com un espai d'esbarjo i oci.

Elaborar propostes d'actuació encaminades a la millora de la qualitat de l'aire a l'àrea urbana del municipi.

Elaborar un estudi amb l'objectiu de saber l'impacte que es derivaria de disposar d'un transport públic urbà gratuït a Manresa.

Potenciar els desplaçaments a peu i en bicicleta dins la ciutat.

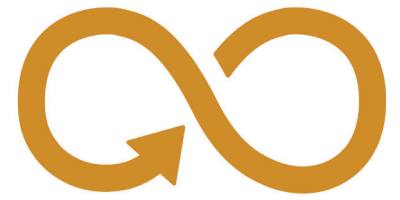
Augmentar la xarxa urbana de carrils bici i disposar de més pàrquings de bicicletes i més segurs, tant exteriors com a l'interior d'alguns edificis municipals, com l'Ajuntament, el conservatori, escoles i instituts.

Potenciar l'ús de vehicles de motor no contaminants, facilitant punts de recàrrega gratuïts, impulsant ajudes per a la compra i reduint-ne l'impost de circulació.

Impulsar la prevenció de residus i l'augment de la ràtio de recollida selectiva a Manresa.

Continuar impulsant mesures per fer més intel·ligent, sostenible i resilient la ciutat. Minimitzar la sensació d'inseguretat i potenciar la seguretat real als barris.

ODS 12

Consum i producció responsables

Garantir modalitats de consum i producció sostenible.

El model productiu tradicional es comença a qüestionar quan apareixen veus i moviments crítics que posen de manifest la seva poca sostenibilitat en termes ambientals, econòmics i socials. A mesura que es perceben les incoherències que comporta aquest model basat en el consumisme, sorgeixen veus alternatives que proposen emular el cicle propi de la naturalesa amb l'objectiu de traslladar-lo al sistema econòmic. Des d'una vessant mediambiental, en **l'economia circular** cristallitza aquesta voluntat, fent de la reducció de la producció, el reciclatge i la reutilització principis cabdals del seu funcionament, convertint el residu en un recurs econòmic. El nou model econòmic proposa produir l'indispensable i sempre amb materials que puguin ser reutilitzats o assimilats pel medi ambient. De fet, ell reciclatge representa l'última opció. Un altre dels principis de l'economia verda és el de la proximitat, ja que té un impacte energètic molt menor. Aquesta proposta de model basada en l'ecoeficiència cerca **minimitzar l'impacte ambiental**.

D'altra banda, per combatre els impactes socials negatius i excloents dels sistemes productius convencionals, basats només en la lògica de la oferta i la demanda i no en la qualitat de vida dels seus treballadors, existeix un **creixent impuls de l'economia social i solidària**, sovint en la forma de cooperativisme social, que a dia d'avui està present en tots els sectors productius de la nostra ciutat, com ara l'alimentació, la comunicació, la restauració, el tèxtil o la formació, i al mateix temps, està present en totes les fases del cicle econòmic (producció, comercialització i consum). En aquest sentit, a Manresa s'evidencia un augment constant **d'empreses regides per principis de proximitat, igualtat, solidaritat i sostenibilitat**, en definitiva, de responsabilitat ambiental, econòmica i social. L'Ajuntament ha posat en marxa un programa d'assessorament i foment d'aquest tipus d'activitats productives. A més, des de la Generalitat s'ha creat la xarxa d'Ateneus Cooperatius, un dels quals és l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central: un espai de

trobada i coordinació que neix amb la clara aposta d'impulsar l'economia social i cooperativa, difondre-la entre la comunitat educativa i assessorar persones emprenedores.

De la mateixa manera, el consum responsable té dues dimensions imprescindibles i complementàries basades en una traçabilitat dels productes, que ha de ser respectuosa tant en els drets humans com amb el medi ambient. Així, per una banda, es **promou el consum verd i de proximitat**, però cal tenir en compte que alguns productes no els trobem al nostre entorn, llavors apostem per un comerç just que acredita unes condicions dignes per als productors i productores i una aposta per l'economia sostenible. Un exemple de comerç just i de compra pública ètica és el projecte Cafè Manresa-Cafè de comerç just.

Una gran incoherència del món occidental és la coexistència d'un gran nombre de **supermercats i restaurants que malbaraten menjar constantment** amb un gruix de població que

necessita d'aquests aliments per tal de poder disposar dels àpats imprescindibles. A nivell de Manresa, els supermercats i els restaurants tenen un pes prominent en l'economia local. Entre totes dues activitats econòmiques concentren el 17,2% del volum de negocis que generen les 332 societats mercantils que conformen el teixit empresarial de la ciutat. Al mateix temps que supermercats i restaurants de la ciutat llencen queviures que encara estan en condicions de ser consumits, la Plataforma dels Aliments vinculada a la Fundació del Convent de Santa Clara va atendre 2.532 persones l'any 2017. Existeixen algunes traves legals i dificultats logístiques que dificulten l'aprofitament d'aquests recursos alimentaris, i que caldria trobar fórmules innovadores per superar.

Una bona gestió dels residus resulta important, però l'aposta per un **model econòmic circular on els recursos es reutilitzen en major mesura** seria determinant. Tanmateix, segons dades recollides per la xarxa Perfil de la Ciutat a partir d'informació de l'Agència de Residus de Catalunya, a Manresa cada habitant genera 1,1 quilograms de residus cada dia, xifra que se situa ben per sota de la mitjana de Catalunya, que és d'1,4 quilograms per persona i dia.

Manresa posseeix un actiu de gran valor: **la ciutat disposa d'una gran extensió de zona rústica que alberga espais de cultiu**. La relació entre el per-

centatge de sòl urbanitzable i el total del sòl del municipi és baixa. Segons dades obtingudes per la xarxa Perfil de la Ciutat a partir del Mapa Urbanístic de Catalunya (MUC) elaborat pel Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, l'índex d'artificialització de Manresa és del 25,4% respecte el 46,4% que presenta el conjunt de ciutats mitjanes de Catalunya sòcies de la xarxa Perfil de la Ciutat. Aquest aspecte configura un tret diferenciador favorable per Manresa, ja que **facilita el consum de productes de proximitat**. Tanmateix, moltes d'aquestes terres conreables són infrautilitzades i poc productives a la pràctica, per la manca d'interès o de capacitat dels seus propietaris de fer-ne un ús més intensiu, així com la dificultat per comercialitzar aquests productes a nivell local de forma rendible, de manera que es produeixen molts menys aliments de proximitat del que seria possible i desitjable. En aquest sentit, caldria **millorar els canals de comercialització per tal de reduir els intermediaris i garantir un preu just als pagesos**. En definitiva, s'hauria de promoure un canvi de tendència que, a més de generar una producció i consum més sostenibles, crearia **llocs de treball 'verds' i un creixement econòmic sostenible**. Com a exemple d'iniciatives en aquesta línia, la ciutat compta actualment amb dos mercats agraris setmanals, un a la plaça Major i l'altre a la plaça de la Font de les Oques, i anualment es celebra la Festa del Tomàquet, per posar

en valor els productes de l'horta manresana.

A Manresa, de fet, cal destacar la importància no només del regadiu sinó també del secà, on es conreen olis i, sobretot, vins amb denominació d'origen i reconeguts per la seva qualitat. En aquesta línia, recentment s'ha encetat un projecte públic-privat a la Torre Lluvià sobre recerca de varietats autòctones de raïm per tal de recuperar el patrimoni local.

Pel que fa el turisme sostenible, aquest tema es tracta a l'ODS número 8.

Per tal que l'economia verda i circular i l'economia social avancin a Manresa, és fonamental **sensibilitzar no només els productors sinó també els consumidors**, principalment promovent estils de vida més sostenibles en la població, per tal que adoptin pautes de consum més responsables i contribueixin, amb això, a canviar les pautes de producció cap a models també més responsables en tots els sentits: ambiental, econòmic i social.

Una bona manera de fer-ho és predicant amb l'exemple des de les institucions públiques, i en aquest sentit l'ajuntament hauria de fer una aposta més ferma per la compra pública responsable: ètica i verda, establint criteris de sostenibilitat ambiental i social en la contractació de productes i serveis, i tot sortejant les possibles traves legals que pugui imposar el criteri de lliure competència.

Referències

L'**Agenda 21 de Manresa** preveu la implantació d'un conjunt de mesures destinades a encaminar la ciutat cap a la sostenibilitat.

L'acció 1.2 del **Pla d'Acció per l'Energia Sostenible i el Clima** contempla el desenvolupament de campanyes de foment de la recollida selectiva i la prevenció de residus.

L'apartat 4.4.2 del **Pla de Civisme de Manresa** especifica la intenció de crear el manifest 'El compromís cívic de Manresa' on es pretén apel·lar a la bona gestió dels residus.

L'actuació 1.2.8 del **Pacte de ciutat per a la promoció econòmica i cohesió social 2015 – 2019** proposa reforçar i ampliar el mercat de productes alimentaris de regadiu de quilòmetre zero, promouent l'autoocupació, l'economia col·laborativa i la proximitat en aquest entorn.

El **Pla d'Educació per al desenvolupament** i el **projecte Cafè Manresa-Cafè** de comerç just recullen accions de consum responsable i comerç just que es porten a terme a Manresa

Agents

Ajuntament de Manresa: medi ambient, entorn natural, ensenyament, cooperació i promoció econòmica.

Comissió de l'Anella Verda: És formada per entitats, col·lectius i persones a títol individual amb l'objectiu de contribuir a protegir, posar en valor i gestionar aquest espai de la ciutat.

L'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central: és un nou espai de trobada i coordinació que neix amb l'aposta clara d'impulsar l'economia social i cooperativa en aquest territori, a iniciativa del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat. En formen part set cooperatives, i també hi participa l'Ajuntament de Manresa i altres ajuntaments de la comarca.

Associació Empresaris Bufalvent: És l'associació que va impulsar l'any 2017 un projecte ambiciós anomenat Simbiosi per afavorir l'economia circular en l'àmbit industrial. A dia d'avui, aquest projecte es desenvolupa a àmbit comarcal.

Escola Agrària de Manresa: És un centre d'ensenyament que imparteix el Cicle Formatiu de Grau Mig de Producció Agroecològica. L'escola està especialitzada en agroecologia i en aquest aspecte és un referent a Catalunya.

L'ERA (Espai de Recursos Agroecològics): És una associació de recursos i suport per a la producció agrària ecològica i l'agroecologia.

Frescoop: cooperativa d'iniciativa social dedicada a la promoció i comercialització de productes frescos sostenibles, de proximitat i ecològics, que promou el projecte MengemBages, de distribució d'aliments de proximitat per a particulars i col·lectivitats.

Plataforma dels Aliments de Manresa: És un recurs de la Fundació del Convent de Santa Clara destinat a donar suport a les necessitats essencials de menjar a les persones que es troben en situació de major pobresa i vulnerabilitat en el nostre entorn.

Fundació Turisme i Fires de Manresa: És un ens de gestió pròpia de l'Ajuntament de Manresa que promou i gestiona l'activitat turística municipal i col·labora amb les iniciatives privades en aquest sector.

Reptes de futur

Dur a terme accions de sensibilització ciutadana per promoure un canvi d'hàbits de consum i de producció, i reduir així el malbaratament de productes i de residus.

Fomentar el consum de productes de temporada i de proximitat.

Promoure l'ús intensiu de les terres de conreu de Manresa i la producció local d'aliments elaborats, a través de programes d'emprenedoria, banc de terres, ús comunitari d'obradors, i la potenciació del mercat local a través de fires i espais de venda atractius, accessibles i amb productes assequibles.

Enfortir la difusió del consum conscient i comerç just, i impulsar la compra pública ètica i verda.

Promoure la reutilització, el reciclatge i la reducció de residus a través del consum responsable.

Afavorir que entre supermercats i restaurants i la Plataforma dels Aliments hi hagi una relació fluïda i es trobin els mecanismes legals que facin possible eliminar el malbaratament d'aliments.

Promoure projectes i iniciatives de turisme sostenible.

Fomentar l'economia social a Manresa.

ODS 13

Acció climàtica

Adoptar mesures urgents per a combatre el canvi climàtic i els seus efectes.

El canvi climàtic és un fenomen global que es manifesta a través de variacions dels patrons meteorològics. El diferencial de la temperatura mitjana actual de Manresa i la registrada un segle enrere és de poc més d'un grau centígrad. Malgrat que sigui una variació difícil de percebre per l'ésser humà, configura una alteració de pes pel planeta donat que un augment de la temperatura de la Terra, encara que sigui menor, altera l'equilibri dels ecosistemes; incrementant de forma significativa les probabilitats de sofrir sequeres, desertització, desforestació, tempestes intenses o augment del nivell del mar. Molts dels fenòmens extrems que es registren en l'actualitat són una derivada del canvi climàtic. En el mes d'agost de 2003 es van enregistrar a Manresa vents que superaven els 180 kilòmetres per hora. En el gener de l'any 2009, unes fortes ventades van afectar tot el país. Els incendis que va patir la co-

marca del Bages i el Berguedà a l'estiu del 1994 que van cremar 45.000 hectàrees són recordats com uns dels més devastadors de Catalunya. No es pretén establir una relació directa de causa – efecte entre el canvi climàtic i els tres fenòmens citats sinó que la finalitat de l'enumeració dels tres fenòmens és d'advertència que **les adversitats que el canvi climàtic genera no es limiten a terres remotes sinó que afecten també, òbviament, a Manresa i la seva comarca.**

Les onades de calor i les temperatures extremes afecten amb especial incidència als col·lectius que tenen menys recursos per fer front a les adversitats meteorològiques. Les persones grans són profundament vulnerables a la calor ja que, amb el pas dels anys, la percepció tèrmica i de set es van perdent. Juntament amb això cal posar de manifest que **l'oscil·lació tèrmica que es registra a Manresa és**

elevada; les temperatures són altes a l'estiu i baixes a l'hivern. D'aquesta manera, les persones grans amb pensions baixes i poca xarxa social s'exposen en major mesura a la calor de l'estiu i al fred de l'hivern.

Els gasos d'efecte hivernacle (GEH), presents de manera natural en l'atmosfera terrestre, han augmentat considerablement en les últimes dècades alterant l'estabilitat de la temperatura mitjana a la Terra i desequilibrant els ecosistemes tal com es coneixen. El diòxid de carboni (CO₂), que s'alça com un gas amb una gran responsabilitat en l'efecte hivernacle, prové en gran mesura de la combustió de combustibles fòssils. A Manresa, **el transport genera el 26%** del total d'emissions de GEH i la **indústria en genera el 27%**. Les emissions de GEH per càpita de Manresa superen la mitjana de les emissions de GEH per càpita de Catalunya.

Referències

El **Pla d'Acció per l'Energia Sostenible i el Canvi Climàtic** proposa diverses mesures per reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle i l'adaptació al canvi climàtic.

L'acció 64 del **Pla de salut de Manresa 2018 – 2022** proposa monitoritzar els valors de contaminació de l'aire des de l'oficina del canvi climàtic.

L'acció 7.2.1 del **Pla de Seguretat** proposa reduir els nivells de contaminació i garantir els límits establerts a través de la via preventiva i la via de la disciplina.

El **Pla de Mobilitat de Manresa** parla de potenciar desplaçaments a peu, en bici i en transport públic.

Agents

Ajuntament de Manresa: medi ambient, entorn natural, urbanisme, ensenyament i promoció econòmica.

Oficina del Canvi Climàtic de Manresa: És un ens que té per missió gestionar el Pla d'acció per a l'energia sostenible i el clima, que actualment està en redacció, així com atendre les consultes relacionades amb aquest tema i promoure les actuacions necessàries per assolir els objectius del pla.

Fira Ecoviure: És un punt de trobada de les persones i professionals que, des de diversos àmbits, treballen per a la sostenibilitat ambiental, social i econòmica del planeta.

Pacte d'Alcaldes per l'Energia Sostenible Local: És una iniciativa per canalitzar i reconèixer la participació del món local en la lluita contra el canvi climàtic, i que ha aplegat milers de ciutats i pobles d'Europa.

ICAEN: és l'entitat de la Generalitat de Catalunya encarregada d'elaborar i dur a terme la política energètica catalana, especialment en el camp de la millora de l'estalvi i l'eficiència energètica i el desenvolupament de les energies renovables.

Oficina Catalana del Canvi Climàtic: és un ens públic català encarregat d'impulsar i coordinar a Catalunya el desenvolupament normatiu, les estratègies, els plans, i els objectius en matèria de canvi climàtic, sobre la base dels compromisos adoptats en el si de la Unió Europea.

Reptes de futur

Coordinar accions de sensibilització orientades a conscienciar sobre els efectes del canvi climàtic i la manera d'evitar-lo disminuint les emissions de CO₂.

Fomentar les energies renovables a Manresa.

Millorar l'eficiència energètica de la ciutat.

Fomentar un transport públic energèticament sostenible i eficient.

Promoure el transport en bicicleta i els desplaçaments a peu.

Reduir el transport en vehicle privat.

Incentivar la reducció de CO₂ a les indústries.

Gestionar de forma eficient els recursos: aigua, matèries primeres i residus.

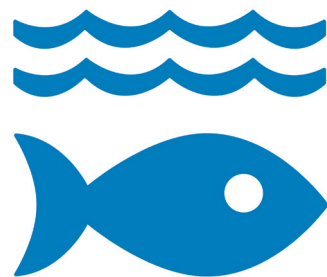
Adoptar mesures de salut, de protecció de la biodiversitat i de control de flux de l'aigua per augmentar la resiliència de Manresa.

ODS

14

Vida submarina

Conservar i utilitzar de forma sostenible els oceans, mars i recursos marins per al desenvolupament sostenible.

Manresa, la ciutat més gran de la Catalunya Central, no té accés directe al mar. El fet d'estar a més de quaranta quilòmetres del mar no l'eximeix de la seva responsabilitat de vetllar perquè es faci un ús sostenible dels recursos marins. **L'aigua del Cardener**, que té

un cabal de mitjana de 6,5 metres cúbics per segon, desemboca, a l'altura de Castellgalí, en el Llobregat i **l'aigua d'aquest riu desemboca en el Mediterrani** al Prat de Llobregat. A l'hora de vetllar per la conservació del mar Mediterrani, Manresa juga un paper poc agraït

però de màxima responsabilitat. Juga un paper poc agraït en el sentit que si Manresa ho fa tot bé, no és garantia que el Mar Mediterrani mantingui una bona salut; però per contra, **si Manresa contamina el Cardener, contamina el Mediterrani**.

Referències

L'apartat 4.2 del **Pla Estratègic de Manresa 2015** aposta per assegurar la sostenibilitat mediambiental del municipi, preservant els recursos bàsics com l'aigua o la biodiversitat.

Agents

Ajuntament de Manresa: medi ambient, entorn natural, urbanisme, ensenyament i promoció econòmica.

Aigües de Manresa: És una empresa municipal que té per objecte la gestió del subministrament i abastament de l'aigua potable i l'evacuació, sanejament i depuració de les aigües residuals a Manresa.

Junta de la Sèquia: és una entitat de dret públic en la que participa l'Ajuntament de Manresa i tots els propietaris de terres situades al seu terme. És l'entitat administradora de la sèquia.

Agència Catalana de l'Aigua: És un ens de la Generalitat de Catalunya encarregat de planificar i gestionar el cicle integral de l'aigua a Catalunya.

Reptes de futur

Garantir la salut del riu Cardener en el seu pas pel municipi de Manresa.

Mantenir neta la llera del Cardener.

Aconseguir que el riu Cardener esdevingui un pol d'atracció de la ciutat.

ODS 15

Vida terrestre

Promoure l'ús sostenible dels ecosistemes terrestres, gestionar els boscos de manera sostenible, combatre la desertificació, aturar i revertir la degradació del sòl i detenir la pèrdua de la biodiversitat.

El terme municipal de Manresa té una extensió de 4.163,8 hectàrees; 779,0 de les quals són sòl urbà, 209,9 són sòl urbanitzable i els 3.174,9 restants són sòl no urbanitzable. La regulació que el Pla d'Ordenació Urbànica Municipal (POUM) fa del sòl no urbanitzable té l'esperit de protegir-lo de processos de transformació urbana, **preservar l'activitat agrària, millorar la biodiversitat i protegir els elements naturals**. Bona part del sòl no urbanitzable delimitat pel POUM és sòl agrícola o forestal. El pes d'aquest exigeix la preservació del patrimoni construït com a testimoni de la seva història com són els canals d'aigua, les masies, les cases rurals, els camins, els senders tradicionals i les fonts.

Un tret que diferencia Manresa de moltes altres ciutats és el fet que al voltant de la trama urbana, **hi ha un entorn rural, un aspecte que resulta essencial per la qualitat de vida** dels

manresans. Aprofitant aquest fet, s'ha creat la coneguda **Anella Verda**, que és un espai lliure continu al voltant de Manresa, que manté les funcions de **connector biològic**, així com la preservació dels valors naturals, patrimonials, paisatgístics i ambientals que li són propis i singulars. El projecte d'Anella Verda de Manresa va néixer amb la finalitat de preservar aquesta riquesa. Un element important de l'Anella Verda és el riu Cardener al seu pas per Manresa que, si es preserva com cal, pot fer d'espai natural refugi per a la fauna, alhora que ser un recurs turístic i de lleure per a la població. En aquest sentit, des de fa uns anys, s'han fet esforços per endreçar els voltants del riu i recuperar el bosc de ribera autòcton, especialment a la zona del Congost.

El desenvolupament urbanístic sostenible es defineix com la utilització racional del territori i comporta combinar les ne-

cessitats de creixement amb la preservació dels recursos, a fi de garantir la qualitat de vida de les generacions presents i futures.

A l'àmbit municipal que no queda circumscrit dins el teixit urbà predominen vinyes, regadiu, boscos i camps de secà. En la mesura que les activitats econòmiques que es deriven de la gestió d'aquest patrimoni aportin un rendiment econòmic favorable, els conreus seran ben atesos i no quedaran ni erms ni abandonats. El paper del **sector primari resulta essencial en la gestió del territori** per ser els jardins del paisatge. Cal fer un esforç, doncs, per donar rendibilitat a les terres agrícoles que estan infrautilitzades a Manresa, ja sigui a través de bancs de terres, de programes d'emprenedoria per a joves agricultors, d'elaboració de productes a obradors comunitaris i de campanyes i accions de millora de la comercialització dels productes a l'àmbit local.

Referències

El **POUM** vigent de Manresa vetlla per preservar la connectivitat de la xarxa d'espais lliures territorials i, alhora, vetlla per preservar la biodiversitat.

El programa 2.5 del **Pla Estratègic Manresa 2015** considera important preservar i donar continuïtat als espais naturals a l'entorn del nucli urbà, tenint en compte les seves funcions ecològiques, econòmiques, lúdiques i pedagògiques.

Les propostes 1.1 i 1.2 del document **Estat, ús i dinamització del regadiu de Manresa** aposten per impulsar l'horticultura, tan a nivell comercial com a nivell d'autoconsum.

Agents

Ajuntament de Manresa: medi ambient, entorn natural, urbanisme, ensenyament i promoció econòmica.

Meandre: És una associació sense ànim de lucre que treballa per a la preservació del patrimoni natural del Manresa i el Pla de Bages.

DO Pla de Bages: Dins la DO Pla de Bages, un parell d'agents juguen un rol destacat; els cellers i el Consell Regulador. Tots dos agents comparteixen els objectius de promoure el conreu de la vinya a la comarca i preservar el patrimoni que l'envolta, com ara les construccions de pedra seca.

Diputació de Barcelona: Ha fet una aposta ferma per l'ambició projecte Vies Blaves, que té per objectiu rehabilitar la llera del riu Llobregat i els seus afluents Anoia i Cardener.

Institució Catalana d'Història Natural – Delegació del Bages: És una plataforma interdisciplinària de naturalistes, amb els objectius de conèixer, divulgar i protegir els valors naturals dels Països Catalans. La delegació del Bages ha intervingut en la divulgació dels valors naturals del pla de Bages enfront de múltiples ocupacions de terreny i agressions, en la restauració de la zones humides i en la disminució de l'impacte ambiental d'alguns projectes.

Bages Biodiversitat: en procés de creació.

Reptes de futur

Conservar el valor agrícola, ecològic i paisatgístic de l'entorn que envolta la ciutat.

Promocionar el valor de l'Anella Verda com a tret de qualitat de Manresa i com a recurs turístic.

Vetllar per què la llera del riu Cardener esdevingui un pol d'atracció de la ciutat, millorar la connectivitat fluvial del riu amb altres rieres, recuperar el bosc de ribera autòcton allà on sigui possible, i convertir el riu i els seus voltants en un espai natural refugi per a la fauna.

Millorar de forma general la biodiversitat de la fauna i flora de Manresa, afavorint espècies paraigua i espècies de fauna amenaçada, com ara amfibis i llúdrigues.

Promoure l'aprofitament de les terres de conreu de Manresa que estiguin infrautilitzades, així com la producció local d'aliments elaborats i la comercialització de productes agrícoles de km 0.

Promocionar la producció agrícola del regadiu de Manresa, el vi de la DO Pla de Bages i l'oli del Bages, millorar-ne els canals de comercialització i impulsar-ne la conversió a un tipus de producció més sostenible i ecològica.

Fer màxima difusió de la cartografia del municipi.

Potenciar accions ciutadanes periòdiques per inventariar la biodiversitat de la fauna i flora de Manresa

Potenciar l'educació i la conscienciació ambiental en l'àmbit escolar i familiar.

Editar material didàctic sobre la biodiversitat de la fauna i flora de Manresa, per tal de fer-ne difusió.

ODS 16

Pau, justícia i institucions sòlides

Promoure societats pacífiques i inclusives per aconseguir un desenvolupament sostenible, proporcionar accés a la justícia per a totes les persones i desenvolupar institucions eficaces, responsables i inclusives a tots els nivells.

Quan les relacions entre els diversos actors d'un territori s'estableixen sota termes de justícia i aquesta és reconeguda i legitimada pel conjunt de la població, la confiança vertebrava la vida quotidiana, reforçant el benestar i la inclusió. La corrupció, una pràctica que ha infestat moltes institucions públiques durant els últims anys, atempta frontalment contra el desenvolupament social i mina les possibilitats de construir un model sostenible a llarg termini.

A Manresa no s'ha registrat cap escàndol destacable de corrupció durant les últimes dècades. Tot i això, cal refermar la transparència com a principi de l'administració pública per a mantenir allunyades praxis nocives. En aquest sentit, des de l'Ajuntament de Manresa ja es fan algunes accions per garantir l'accés públic a la informació, a través de la web municipal i d'altres iniciatives per facilitar la

recopilació i l'accés a dades obertes de la ciutat, amb l'objectiu de millorar l'eficàcia municipal i la responsabilitat de la institució, facilitant el retiment de comptes a la ciutadania. Tanmateix, quant al retiment de comptes, a l'Ajuntament li manca una perspectiva global i integradora que permeti relacionar, de forma responsable i rigorosa, la Carta de serveis i compromisos (amb indicadors), el Pla de mandat (amb accions i indicadors concisos i, sobretot, contrastables), les responsabilitats a nivell polític i tècnic (per exemple, vinculant-hi les competències a desenvolupar, els objectius a assolir i l'avaluació dels treballadors) i els costos vinculats a les accions concretes. Tampoc no existeixen mecanismes senzills i visibles per tal que els ciutadans puguin exigir el retiment de comptes per part de la Corporació municipal.

La violència és la declaració

més explícita que evidencia el grau en què les desigualtats han aconseguit enquistar-se. La violència posa sobre la taula la incapacitat de revertir els condicionants estructurals i convida a posar-hi el focus per observar l'entramat que la sosté i nodreix. A l'Àrea Bàsica Policial del Bages, es registra una mitjana de 0,6 robatoris amb violència o intimidació per dia i 0,8 denúncies per tracte degradant o vexatori per dia. **S'han d'erradicar totes les manifestacions de violència** però han de prendre un paper protagonista aquelles que no són fortuïtes i que es recolzen en relacions de poder i desigualtat profundament sedimentades. En aquest sentit, l'ODS 5 tracta de les desigualtats de gènere i de la violència contra les dones i el col·lectiu LGTBI, però també cal fer esment de la violència intrafamiliar, entre joves i la derivada del 'bullying' escolar, la marginació social a l'entorn es-

colar que pot comportar violència explícita o implícita, aquesta darrera sobretot a través de les xarxes socials.

La delinqüència al municipi és present però no de forma estesa. Els furtcs són el tipus d'acte delictiu més habitual que es registra a Manresa; a l'Àrea Bàsica Policial del Bages, els Mossos d'Esquadra registren una mitjana de 4,4 furtcs per dia i aquests es concentren en espais i èpoques d'aglomeració de gent. El Nadal, la Festa Major, la Fira Mediterrània i la Fira de l'Aixada conformen un context on es concentren bona part dels furtcs que es registren a Manresa. Durant aquests esdeveniments el desplegament policial per intentar dissuadir les activitats delictives és major. Una problemàtica associada als furtcs és el baix índex de retorn dels objectes robats. Les persones propietàries sovint han de renunciar a les seves pertinences a causa de les poques possibilitats de recuperar els objectes sostrets. Malgrat aquests aspectes a millorar, **la percepció de seguretat que té la ciutadania a la regió de la Catalunya Central és significativament elevada.**

En els darrers anys s'han implementat processos amb el desig de fer partícip la ciutadania en la presa de decisions i en la gestió de la ciutat. Els pressupostos

participatius van néixer, precisament, per satisfer aquesta necessitat posant a l'abast recursos econòmics per poder materialitzar les propostes suggerides. El pressupost que l'any 2015 l'Ajuntament de Manresa va destinar a pressupostos participatius va ser de 100.000 euros; a partir del 2016 i fins l'any 2019, l'Ajuntament hi destina 200.000 euros anuals. Aconseguir **implicar els habitants de la ciutat en la presa de decisions enforteix la democràcia local, facilita la inclusió social i referma els nexes de pertinença**; un aspecte essencial per a incrementar l'autoestima de la ciutat.

A Manresa, cal **avançar en la participació ciutadana a tots els nivells** (en la presa de decisions, implementació, gestió i avaluació de les polítiques públiques locals) per tal d'enfortir i empoderar la comunitat com a mitjà essencial per aconseguir unes institucions locals eficaces, responsables i transparents, i amb la finalitat última de garantir unes polítiques públiques inclusives, participatives i representatives de totes les persones que formen part de la ciutat, sense deixar ningú enrere. Aquesta serà la millor garantia per aconseguir el benestar i les relacions pacífiques de la comunitat.

Un altre aspecte clau per fomentar la convivència i la

inclusió social és facilitant i promovent el reconeixement i valoració de l'altre i el respecte a la diversitat. En aquest sentit, a través del **programa Lotus**, adreçat a escoles i instituts de Manresa, es **fomenten activitats educatives per a augmentar el nivell de consciència general entre els ciutadans, especialment entre la població més jove**, a través d'aspectes bàsics de regulació emocional, neurociència, comunicació no violenta i pensament crític.

Per últim, en el plànol internacional, les polítiques municipals de cooperació tenen l'objectiu central de comprometre la ciutadania amb unes relacions internacionals justes. En aquest sentit **es potencia la coresponsabilitat i l'activisme per a defensar els drets col·lectius a nivell internacional**. Concretament, es realitzen activitats educatives i culturals per potenciar la cultura de la pau a través de la comprensió de la interacció entre les nostres conductes i hàbits, per una banda, i l'impacte global, per l'altra, i els efectes que poden tenir les nostres accions en la pau global i la justícia social internacional. L'ajuntament també participa en la querella presentada a tribunals internacionals perquè l'assassinat de cooperants de l'estat espanyol, entre ells la Flors Sirera Fortuny, no quedin en la impunitat.

Referències

En el punt 2.2 del **Pla de Govern** es menciona la necessitat d'establir mecanismes d'avaluació de les polítiques públiques per a una gestió transparent, eficaç i eficient.

L'objectiu 2.3.1 del **Pla de Seguretat** és incrementar la percepció de seguretat a les zones comercials amb programes estacionals.

El **Reglament de participació ciutadana de Manresa**, que dona un enfocament ben ampli del concepte participació, dota d'eines i instruments per la promoció de les condicions que facilitin la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social. El Pla d'Educació per al desenvolupament recull les activitats per implicar la ciutadania en unes relacions internacionals justes.

Agents

Ajuntament de Manresa: participació ciutadana, informàtica, alcaldia, cooperació, presidència i seguretat, igualtat de gènere, ensenyament i joventut.

Consells de districte: òrgans territorials de participació ciutadana que vetllen pel desenvolupament de les polítiques municipals en zones concretes de la ciutat.

Casa per la solidaritat i la pau Flors Sirera: És una casa oberta a la ciutadania on es promou la cultura de la pau i es construeix una societat més justa donant suport a iniciatives a favor de la solidaritat.

Consell Municipal de Solidaritat de Manresa: És un òrgan de participació ciutadana conformat per una vintena d'entitats que aporten treball i idees amb l'objectiu de construir un model de ciutat basat en la justícia social i en la justícia global.

Reptes de futur

Promoure mecanismes que fomentin la transparència i el retiment de comptes com a mesura de prevenció de la corrupció i el suborn.

Millorar la qualitat i la transparència de la informació pública de la Corporació municipal.

Enfocar el retiment de comptes municipal des d'una perspectiva global i integradora que permeti relacionar, de forma responsable i rigorosa, la Carta de serveis i compromisos (amb indicadors), el Pla de mandat (amb accions i indicadors concisos i, sobretot, contrastables), les responsabilitats a nivell polític i tècnic (vinculant-hi les competències a desenvolupar, els objectius a assolir i l'avaluació dels treballadors) i els costos vinculats a les accions concretes.

Establir mecanismes senzills i visibles per tal que els ciutadans puguin exigir el retiment de comptes per part de la Corporació municipal.

Apostar per un model de ciutat que promogui la ciutadania activa i la seva participació en la presa de decisions col·lectives.

Reduir totes les formes de violència.

Augmentar els esforços per aconseguir el retorn dels objectes robats als seus propietaris.

Vetllar per la continuïtat en la bona percepció de seguretat general.

Reforçar el programa Lotus i ampliar-lo a totes les escoles i instituts de Manresa i a altres col·lectius de la ciutat, alhora que impulsar noves activitats educatives de regulació emocional, per tal de fomentar la convivència pacífica i la construcció col·lectiva de la comunitat, sense deixar ningú enrere.

Reforçar les activitats de Cultura de Pau en la programació de la ciutat.

ODS 17

Aliança pels objectius

Aliances per als objectius mundials: Enfortir els mitjans per implementar i revitalitzar les associacions mundials per a un desenvolupament sostenible.

El món està cada vegada més interconnectat i és cada cop més interdependent. La globalització ha comportat canvis en la manera d'organitzar-se, donant lloc a xarxes de transmissió d'informació que s'estenen per tot el globus. **Les interconnexions generen sinèrgies d'alt valor que s'acaben traduint en la disposició de recursos tals com capital humà, econòmic i social.** L'intercanvi d'experiències és un actiu bàsic que afavoreix un millor coneixement de la forma de treballar a d'altres contrades i, per extensió, un millor coneixement de les cultures. La cooperació entre agents de sectors heterogenis permet elaborar propostes noves i alhora obre un ampli ventall de noves oportunitats. En una etapa on la competència està a l'ordre del dia, la visibilitat constitueix un recurs indispensable per augmentar la productivitat. Establir nexes amb diversos actors facilita ser conegut més enllà dels contactes directes. Combregant

amb les virtuts que aporten les aliances, diverses **empreses, associacions i entitats de Manresa són membres de xarxes internacionals.** L'objectiu de pertànyer en aquestes xarxes és compartir les vivències internes i importar les bones pràctiques que apliquen diverses institucions de l'àmbit públic amb la finalitat d'enrobar la seva eficiència i productivitat. Al seu torn, l'Ajuntament de Manresa participa en projectes a nivell europeu, amb partenariats transnacionals d'ens públics i privats, per tal de compartir coneixement i trobar solucions comunes a reptes compartits. A nivell de la província, la ciutat de Manresa també es membre de la xarxa Europa, juntament amb altres municipis de Barcelona, amb l'objectiu comú de millorar la internacionalització de les ciutats membre, la seva posició i influència en la presa de decisions a nivell europeu i global, i la contribució de cada ciutat a assolir els objectius i reptes glo-

bals. L'Ajuntament també participa en xarxes supralocals de cooperació internacional, com és el Fons Català de Cooperació.

Les aliances que l'Ajuntament de Manresa té establertes amb el tercer sector són múltiples i en els darrers anys ha destinat molts esforços en teixir relacions amb entitats i associacions que ofereixen serveis a les persones. El coneixement de camp del qual gaudeixen les entitats del tercer sector i el ritme de treball d'aquestes entitats, marcat en menor mesura pels processos burocràtics i, per tant, amb una capacitat de resposta més flexible, les alcen com a socis imprescindibles. Al mateix temps, concebre els habitants com a membres actius transmissors i receptors d'informació ha de permetre que les entitats públiques, com ara l'Ajuntament de Manresa, siguin **més sensibles amb les necessitats de la ciutadania i més eficaces en les funcions que tenen atribuïdes.**

Referències

Diverses accions del **Pla de projecció exterior de Manresa 2015 – 2022** giren entorn a la necessitat que comporta pertànyer a xarxes internacionals i als beneficis que se'n deriven.

La tercera línia de treball del primer eix del **Pla Industrial del Bages** és una aposta per la internacionalització de la indústria bagenca.

El punt 1.11 del **Pla de Govern de Manresa 2016 – 2019** proposa realitzar activitats solidàries i de cooperació internacional. Al mateix temps, el punt 3.1 del mateix pla apunta la necessitat que diversos àmbits municipals participin en projectes europeus.

Agents

Ajuntament de Manresa: alcaldia, presidència, promoció de ciutat i cooperació.

Eurotowns: És una xarxa de gairebé una vintena de ciutats mitjanes europees, entre les quals hi ha Manresa, que aborda problemes de sostenibilitat, innovació i benestar mitjançant intercanvi d'experiències i grups de treball.

Associació de Col·lectivitats Tèxtils Europees (ACTE): És una xarxa de ciutats europees, entre les quals hi ha Manresa, que treballa per modernitzar i diversificar la indústria del tèxtil i la confecció del territori.

Enterprise Europe Network (EEN): És una xarxa europea d'informació empresarial per a les pimes promoguda per la Comissió Europea i en la qual hi participa la Cambra de Comerç de Manresa.

Xarxa de Perfil de la Ciutat: És una xarxa de quinze ciutats mitjanes de Catalunya, entre les quals hi ha Manresa, que desenvolupa metodologies per a mesurar la qualitat de vida i el benestar de les ciutats sòcies.

NETWERC H2O: És una associació internacional, de la qual Manresa és sòcia, que té per objectiu promoure i desenvolupar pràctiques sostenibles relacionades amb la gestió de l'aigua.

Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat: És una associació de municipis catalans compromesos amb el medi ambient per avançar cap a un desenvolupament sostenible. La xarxa va ser creada a Manresa l'any 1997.

Fons Català de Cooperació: és una xarxa catalana de temàtiques de cooperació internacional.

Entitats locals i comarcals del tercer sector.

Reptes de futur

Integrar-se en noves xarxes i facilitar-ne la implicació als diversos actors de la ciutat.

Establir més connexions en l'àmbit europeu i internacional.

Augmentar la capacitat d'influència de la ciutat en la presa de decisions a nivell mundial.

Continuar participant en projectes transnacionals que permetin millorar la capacitat de la ciutat per resoldre reptes compartits amb la comunitat global.

Contribuir a assolir els objectius de desenvolupament sostenible establerts a l'Agenda 2030, així com els objectius fixats per l'Agenda Urbana Europea.

Establir xarxes de solidaritat amb països en vies de desenvolupament.

Intensificar les xarxes i el diàleg amb el tercer sector i altres entitats que lluiten activament pel benestar del conjunt de la ciutadania.

Promoure que la ciutadania participi en les decisions que atenyen el futur de la ciutat, proveint-la de la informació necessària i donant-la d'espais que facilitin la seva intervenció.

Donar més visibilitat a representants de països del sud en activitats de la ciutat per tal de donar a conèixer la seva realitat i crear sinèrgies de col·laboració.

III Grau de localització dels ODS a Manresa

III Grau de localització dels ODS a Manresa

Els ODS són un fenomen transversal i els seus valors han de ser presents en qualsevol decisió que es prengui. Es proposa que els futurs plans estratègics i projectes de ciutat que s'elaborin des de l'Ajuntament de Manresa incloguin un gràfic amb el pes de cadascun dels ODS dins aquell pla o projecte. L'objectiu d'aquesta mesura és donar una major visualització al compromís que la ciutat manté amb els ODS.

Resulta essencial que la metodologia per a establir els pesos sigui ben senzilla, cal defugir de càlculs enrevessats i consideracions complexes ja que, altrament, el gràfic del pes dels ODS passa de ser un ajut a ser una càrrega. Amb aquest afany de simplificar, es proposa una metodologia simplista consistent en fer repar-

tir de forma gairebé intuïtiva als autors del pla, que són els màxims coneixedors de la matèria, cent punts entre els disset ODS.

Com a exercici de mostra, s'han considerat tretze plans de pes de Manresa i s'ha establert un gràfic de repartiment de cent punts entre els ODS. Cal puntualitzar que alguns ODS no figuren en el gràfic degut a que tan sols es valoren els ODS que tenen una major presència. S'és conscient que tots els ODS, d'una manera o altra, són presents en tots els projectes. Per exemple, en el gràfic del pla de projecció exterior no figura l'ODS d'igualtat de gènere, però això no vol dir que no hi sigui present. La igualtat de gènere sempre és ben present en tots els plans, igual que la fam zero, el treball decent o l'energia assequible.

Els plans dels quals s'ha fet el gràfic són:

Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Manresa

Pla local d'habitatge de Manresa 2017 – 2022

Pla industrial del Bages 2017

Manresa, ciutat amiga de la gent gran

Pacte de ciutat 2015 – 2019

Pla de salut

Pla de projecció exterior de Manresa 2022

Pla de seguretat

Pla d'igualtat de gènere

Pla de govern 2016 – 2019

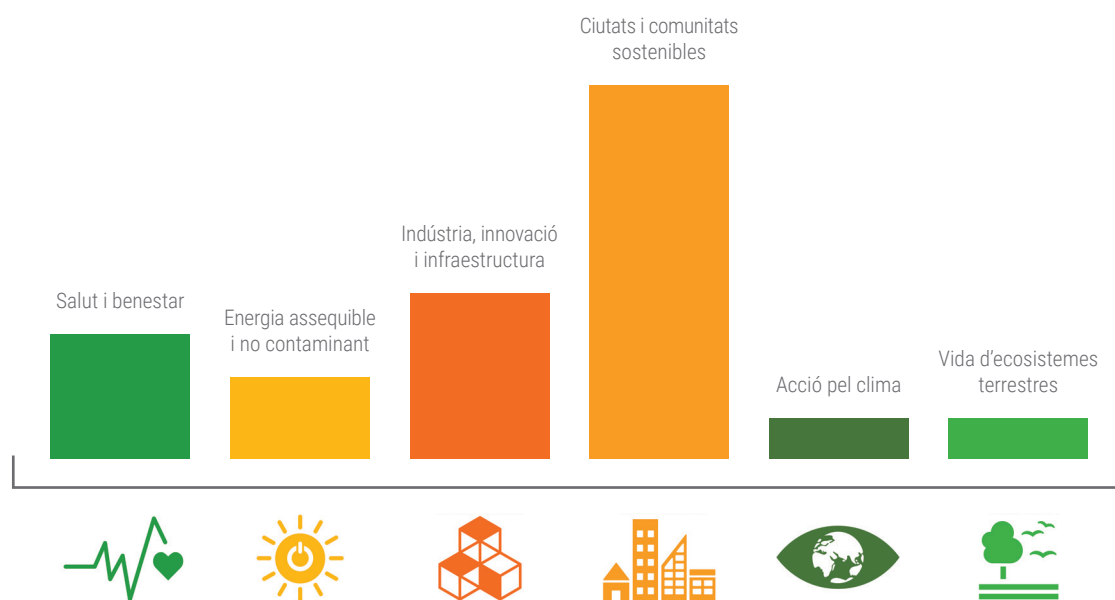
Pla d'Acció per la Inclusió Social 2018-2022

Pla Local de Joventut de Manresa 2018-2021

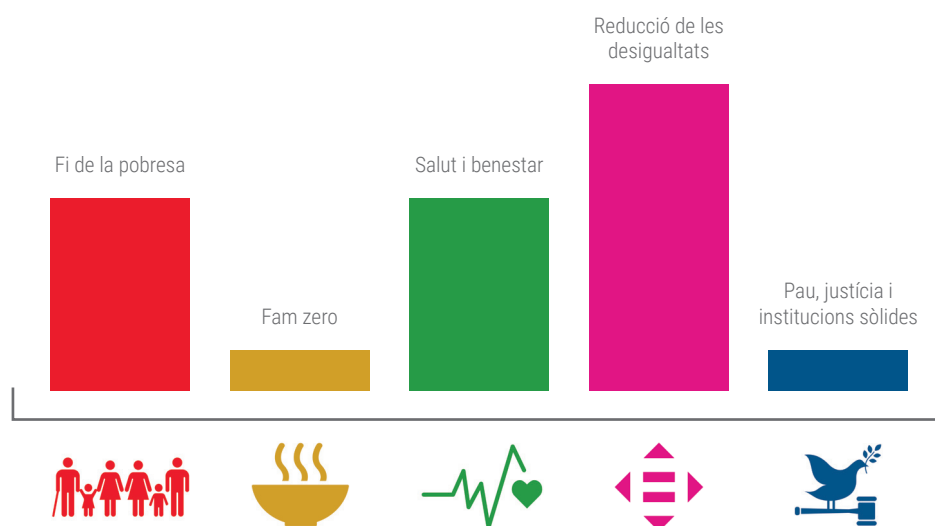
Pla de Mobilitat de Manresa 2018-2022

Plans anuals d'educació per al desenvolupament

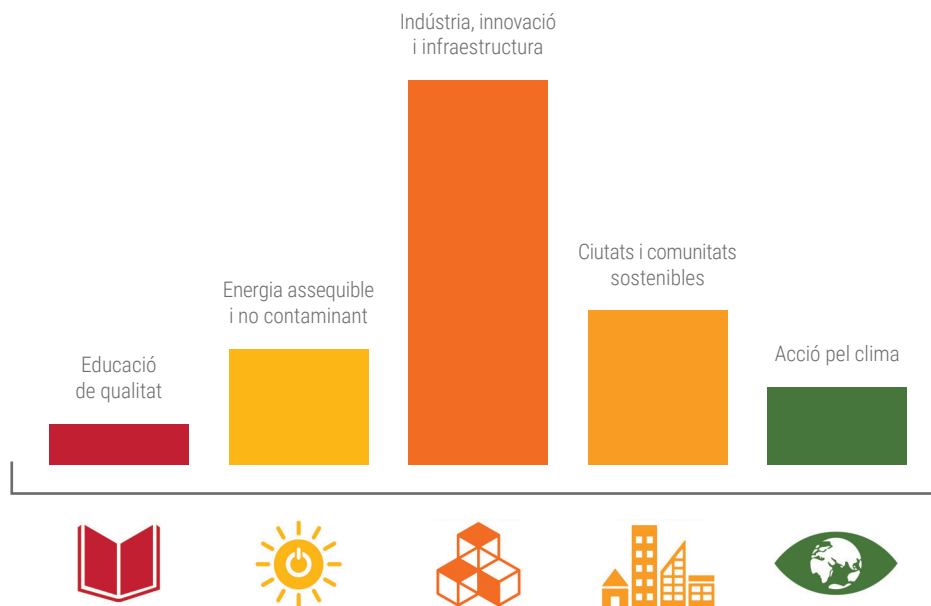
Pla Ordenació Urbanística Municipal de Manresa

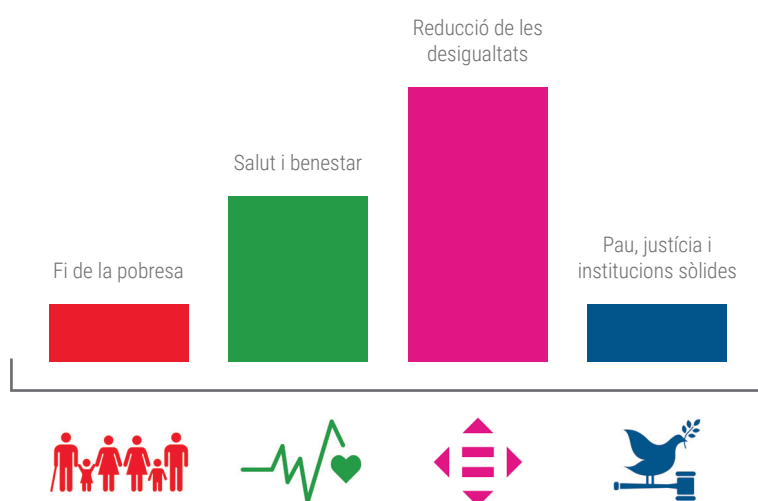
Pla local d'habitatge de Manresa 2017-2022

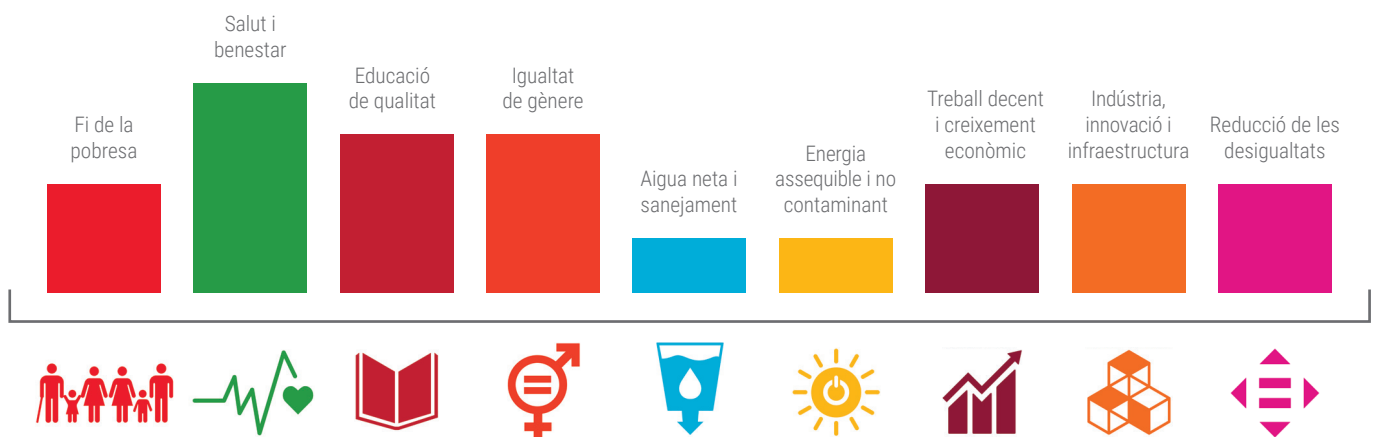
Pla industrial del Bages 2017

Manresa, ciutat amiga de la gent gran

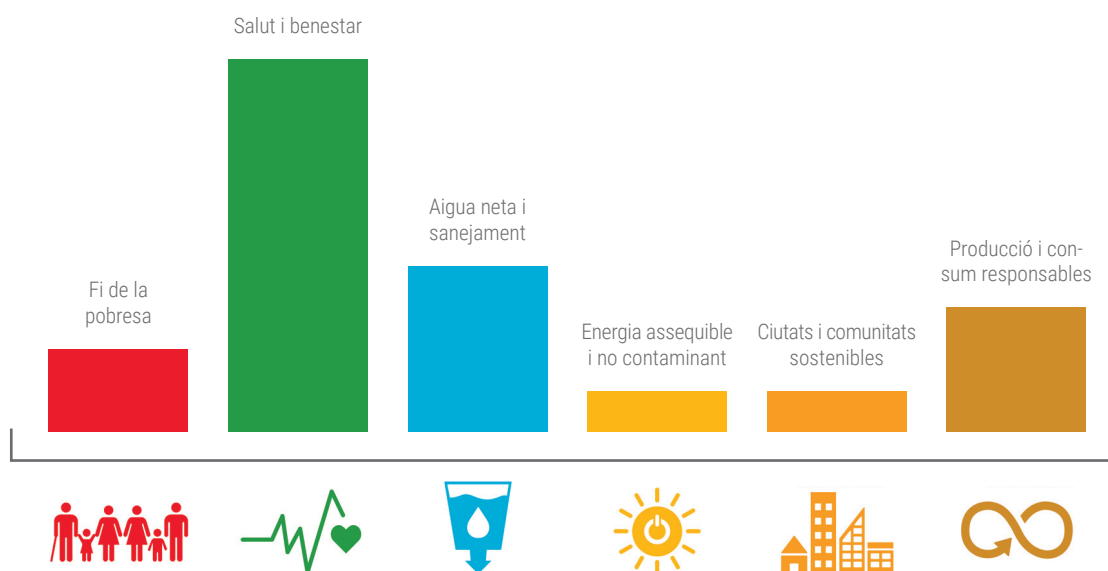

Pacte de ciutat 2015-2019

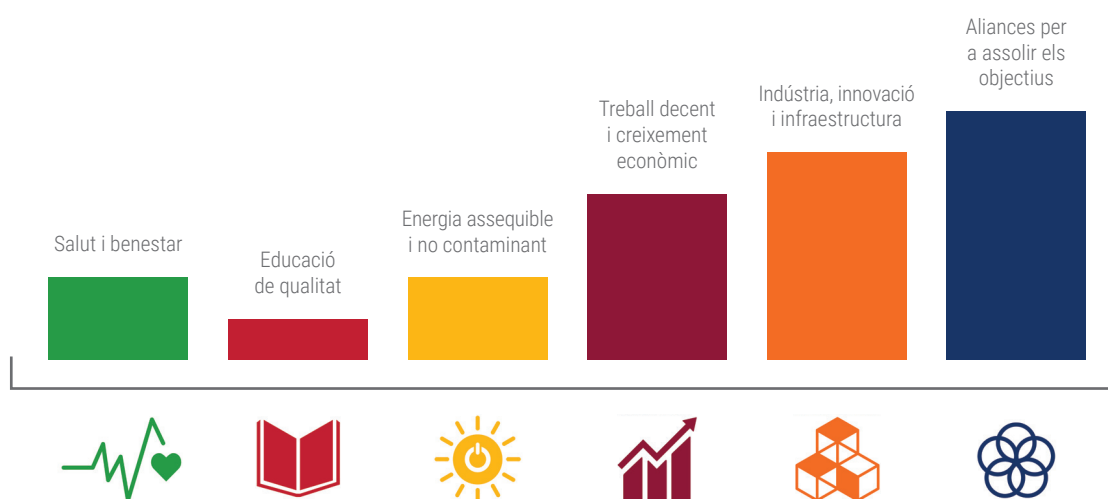

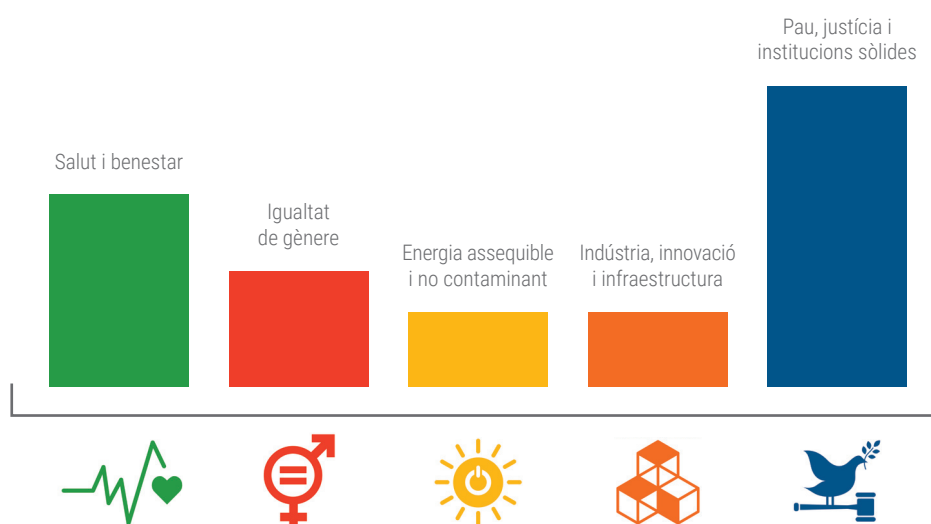
Pla de salut

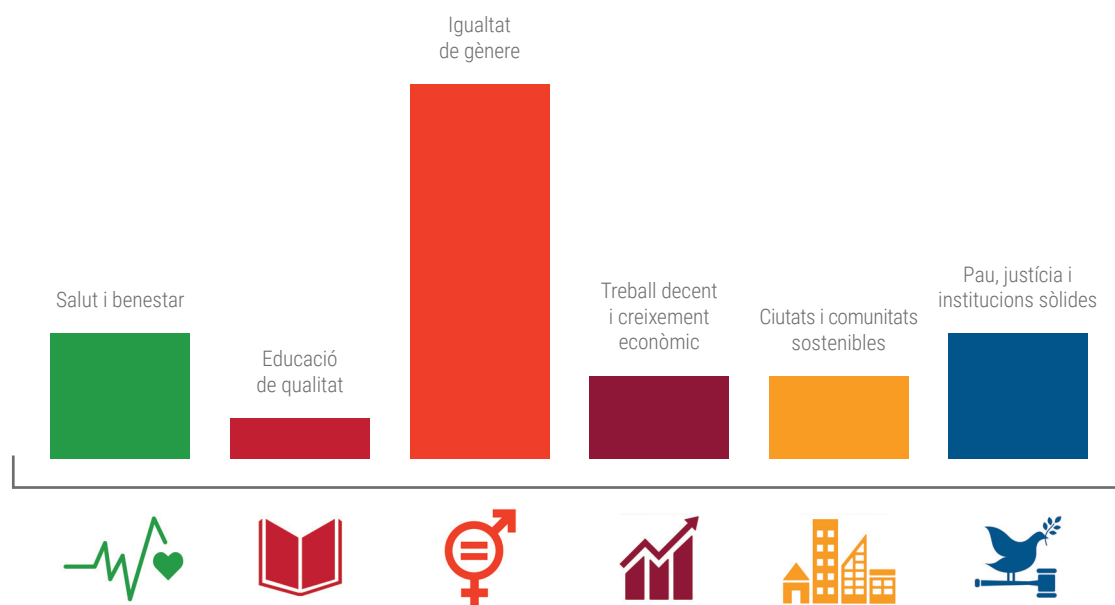
Pla de projecció exterior de Manresa 2022

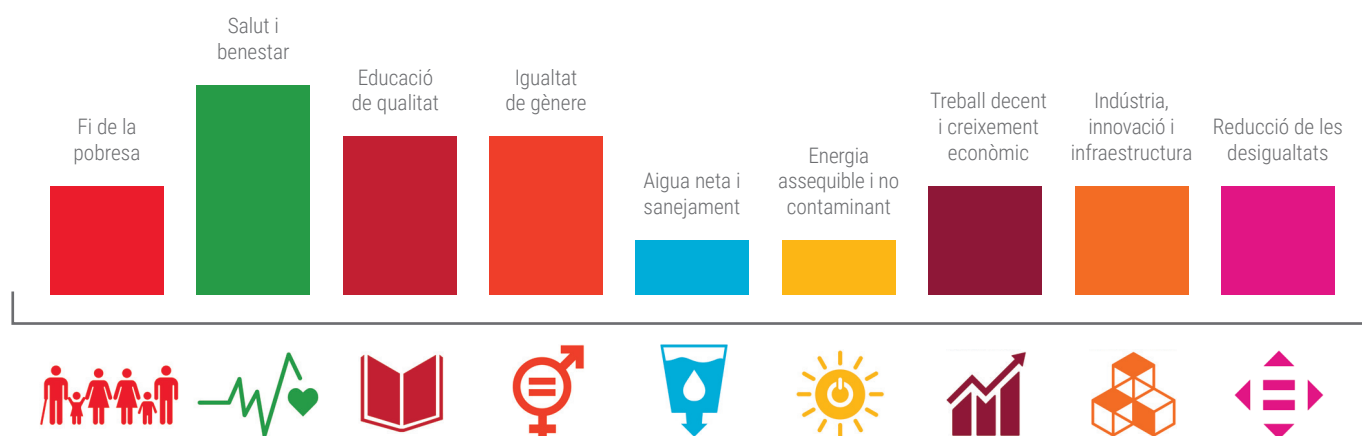
Pla de seguretat

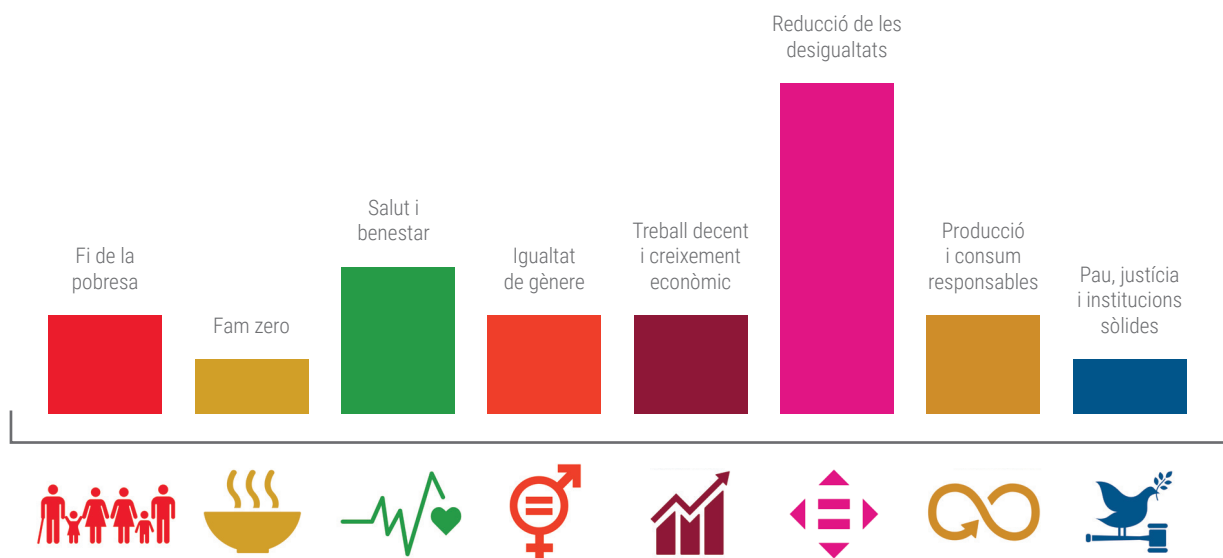
Pla d'igualtat de gènere

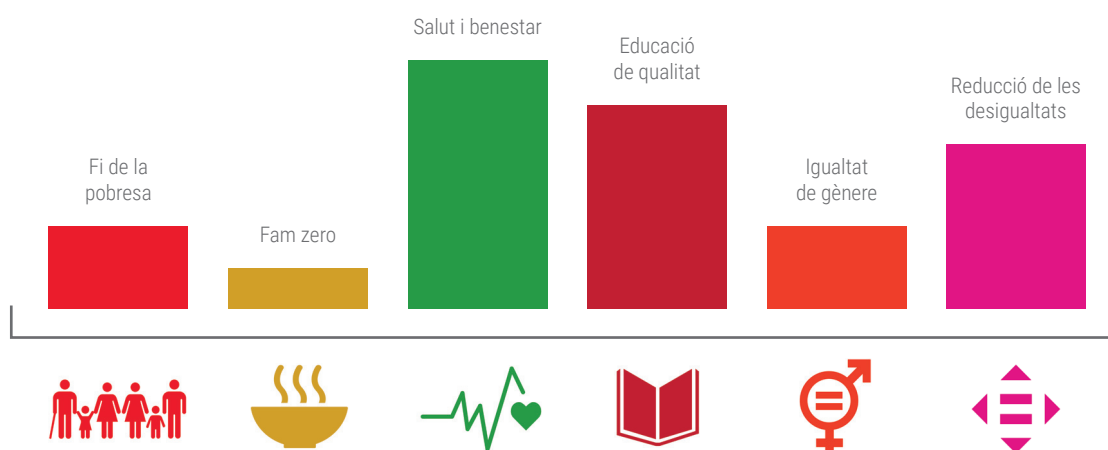
Pla de govern 2016-2019

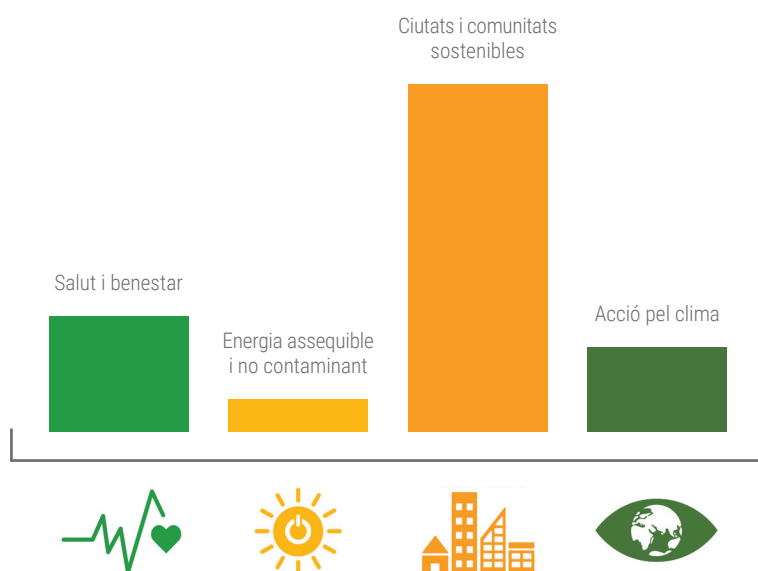
Pla d'Acció per la Inclusió Social 2018-2022

Pla Local de Joventut de Manresa 2018-2021

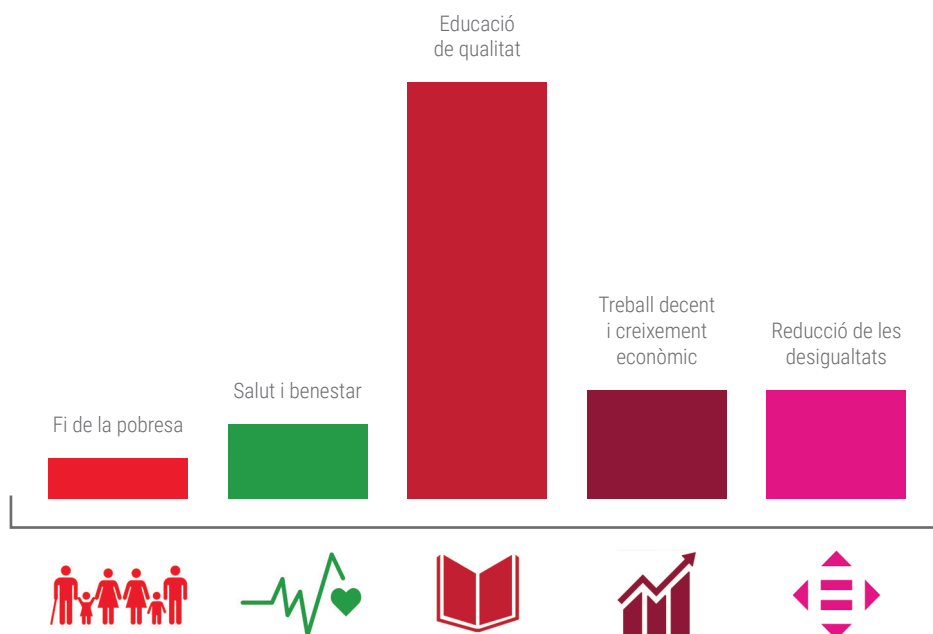

Pla de Mobilitat de Manresa 2018-2022

Plans anuals d'educació per al desenvolupament

**Diputació
Barcelona**

#DibaOberta

